

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU MONIECKIEGO

Powiatowa Stacja Sanitarно- Epidemiologiczna w Mońkach 2025 r.

1	SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU	5
1.1	SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH	5
1.2	OGNIKA EPIDEMICZNE W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ.....	19
1.3	WYKONAWSTWO SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH	20
1.4	OCENA STANU SANITARNEGO PODMIOTÓW LECZNICZYCH.....	21
2	BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ	24
2.1	OPIS POSZCZEGÓLNYCH GRUP OBIEKTÓW:.....	25
2.2	REALIZACJA PROGRAMU OCENY STANU ŻYWIENIA PACJENTÓW W SZPITALACH NA PODSTAWIE JADŁOSPISÓW/POSIŁKÓW	29
2.3	NADZÓR NAD JEDNOSTKAMI SYSTEMU OŚWIATY, W TYM W ZAKRESIE SPEŁNIENIA WYMAGAŃ PRZEPISÓW ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ZDROWIA Z DNIA 26 LIPCA 2016 R. W SPRAWIE GRUP ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH PRZEZNACZONYCH DO SPRZEDAŻY DZIECIOM I MŁODZIEŻY W JEDNOSTKACH SYSTEMU OŚWIATY ORAZ WYMAGAŃ JAKIE MUSZĄ SPEŁNIAĆ ŚRODKI SPOŻYWCZE STOSOWANE W RAMACH ŻYWIENIA ZBIOROWEGO DZIECI I MŁODZIEŻY W TYCH JEDNOSTKACH.	30
2.4	NADZÓR NAD BEZPIECZEŃSTWEM ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ W ODNIESIENIU DO KONTROLI POZIOMU ZANIECZYSZCZEŃ CHEMICZNYCH, MIKROBIOLOGICZNYCH, BIOLOGICZNYCH I FIZYCZNYCH PRODUKOWANYCH I WPROWADZANYCH DO OBROTU NA TERENIE POWIATU MONIECKIEGO.	32
2.5	ZAPEWNIENIE PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA SYSTEMU RASFF POPRZEC WSPÓŁPRACĘ W TYM ZAKRESIE Z INNYMI JEDNOSTKAMI KONTROLNYMI W OBSZARZE POSIADANYCH KOMPETENCJI, WŁAŚCIWYMI MIEJSCOWO ORGANAMI PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W KRAJU ORAZ PODLASKIM WOJEWÓDZKIM INSPEKTOREM SANITARNYM W BIAŁYMSTOKU.	33
2.6	NADZÓR NAD ŻYWNOSCIĄ „PROZDROWOTNĄ”	33
2.7	WYNIKI NADZORU NAD PRZESTRZEGANIEM PRZECZ PRZEDSIĘBIORCÓW WARUNKÓW OKREŚLONYCH W ROZPORZĄDZENIACH NR 1829/2003 I 1830/2003 DOTYCZĄCYCH ŻYWNOSCI GENETYCZNIE ZMODYFIKOWANEJ	35
2.8	ROZPATRYWANIE INTERWENCJI, SKARG I ODWOŁAŃ OD SPOŁECZEŃSTWA	35
3	HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI	37
3.1	BIEŻĄCY NADZÓR NAD WARUNKAMI ŚRODOWISKA PRACY W ZAKŁADACH PRACY	38
3.2	NADZÓR NAD PREKURSORAMI NARKOTYKÓW KAT 2 I 3	39
3.3	NADZÓR NAD PRODUKTAMI BIOBÓJCZYMI.....	40
3.4	NADZÓR NAD WPROWADZANIEM DO OBROTU DETERGENTÓW.....	40
3.5	NADZÓR NAD REALIZACJĄ OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCYCH Z ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ZDROWIA Z DNIA 24.07.2012 R. W SPRAWIE SUBSTANCJI CHEMICZNYCH, ICH MIESZANIN, CZYNNIKÓW LUB PROCESÓW TECHNOLOGICZNYCH O DZIAŁANIU RAKOTWÓRCZYM LUB MUTAGENNYM W ŚRODOWISKU PRACY	41
3.6	UCZESTNICTWO W ROZPOWSZECZNIANIU INFORMACJI NT. BEZPIECZNYCH WARUNKÓW PRACY PROWADZONYCH PRZECZ KRAJOWY PUNKT CENTRALNY (CIOP-PIB) W RAMACH KAMPANII EUROPEJSKIEJ AGENCJI BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA W PRACY Z SIEDZIBĄ W BILBAO	42
3.7	NADZÓR NAD OBIEKTAMI PRODUKCJI I KONFEKCJONOWANIA, SPRZEDAŻY PRODUKTÓW KOSMETYCZNYCH	43
3.8	NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI	43
4	CHOROBY ZAWODOWE	43
5	OCENA WARUNKÓW SANITARNYCH W PLACÓWKACH OŚWIATOWO- WYCHOWAWCZYCH	44
6	NADZÓR W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ	47
6.1	NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA PRZECZ LUDZI	47
6.2	NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY W BASENACH KĄPIELOWYCH	48
6.3	STAN SANITARNY MIEJSC OKAZJONALNIE WYKORZYSTYWANYCH DO KĄPIELI	49
6.4	NADZÓR NAD CIEPLĄ WODĄ UŻYTKOWĄ W ZAKRESIE BAKTERII LEGIONELLA.....	49
6.5	OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW KOMUNALNYCH	49
6.6	POSTĘPOWANIE ZE ZWŁOKAMI I SZCZĄTKAMI LUDZKIMI	50
6.7	ROZPATRYWANIE INTERWENCJI.....	50
7	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	51
8	PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA.....	51
9	PODSUMOWANIE	55

Szanowni Państwo

Przekazuję Państwu Raport: „Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego” za 2024 rok.

Jest on podsumowaniem działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu monieckiego z zakresu obszarów zdrowia publicznego znajdujących się w naszych ustawowych kompetencjach.

W niniejszym dokumencie zawarto informacje przedstawiające zarówno zasady sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną nadzoru, jak i efekty naszych działań.

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należą obszary mające bezpośredni wpływ na zdrowie i życie ludzi.

W 2024 r. sprawowaliśmy nadzór nad podmiotami leczniczymi, obiektami użytku publicznego, placówkami oświatowo-wychowawczymi, w zakładach pracy, obiektach żywnościowo- żywieniowych. Kontrolowaliśmy jakość wody do spożycia, wody w pływalni oraz miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli.

Sprawowaliśmy również szeroki nadzór nad produktami kosmetycznymi, substancjami i mieszaninami chemicznymi niebezpiecznymi. Staraliśmy się zapobiegać negatywnym skutkom wpływu szkodliwych i uciążliwych czynników na zdrowie ludzi już na etapie planowania przestrzennego, projektowania, lokalizacji i realizacji inwestycji. Prowadziliśmy kampanie edukacyjne promujące wśród mieszkańców naszego powiatu zdrowy styl życia.

Agnieszka Wędołowska

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Mońkach

Mońki, marzec 2025

Rysunek 1. Mapa powiatu monieckiego

1 SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU

1.1 SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

Sytuację epidemiologiczną w zakresie zgłaszanych i rejestrowanych chorób zakaźnych na terenie powiatu monieckiego w 2024 roku, w porównaniu do lat poprzednich można uznać za stabilną. Zaobserwowano duży wzrost zachorowań na ospę wietrzną oraz grypę. W dalszym ciągu duży wpływ na kształtowanie się sytuacji epidemiologicznej miało zagrożenie koronawirusem. Również notowane przypadki Choroby z Lyme oraz wirusem RSV wymagały wzmożonego nadzoru epidemiologicznego. W porównaniu do lat ubiegłych zaobserwowano duży wzrost epidemiczny zachorowań na krztusiec. Nie obserwowano wzrostu epidemicznego występowania pozostałych chorób zakaźnych.

W 2024 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach zgłoszono:

- 1121 zachorowań na choroby zakaźne, z czego hospitalizowano 174 przypadki (wg. MZ-56 za 2024r.),
- 5 zachorowań na gruźlicę,
- 37 przypadków narażenia na zakażenie wirusem wścieklizny,
- 2 ogniska epidemiczne chorób przenoszonych drogą pokarmową,
- 0 zgonów z powodu chorób zakaźnych.

Ponadto w roku sprawozdawczym przeprowadzono **1137 dochodzeń epidemiologicznych** z osobami zakażonymi, chorymi lub podejrzanymi o zachorowanie lub zakażenie.

Dane epidemiologiczne dotyczące wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu monieckiego zostały przedstawione w formie tabelarycznej w oparciu o MZ-56 za 2023 i 2024 rok.

Tabela nr 1. Liczba zachorowań i współczynnik zapadalności dla poszczególnych chorób zakaźnych w latach 2023-2024 (wg. MZ-56 za 2023 r. i 2024 r.)

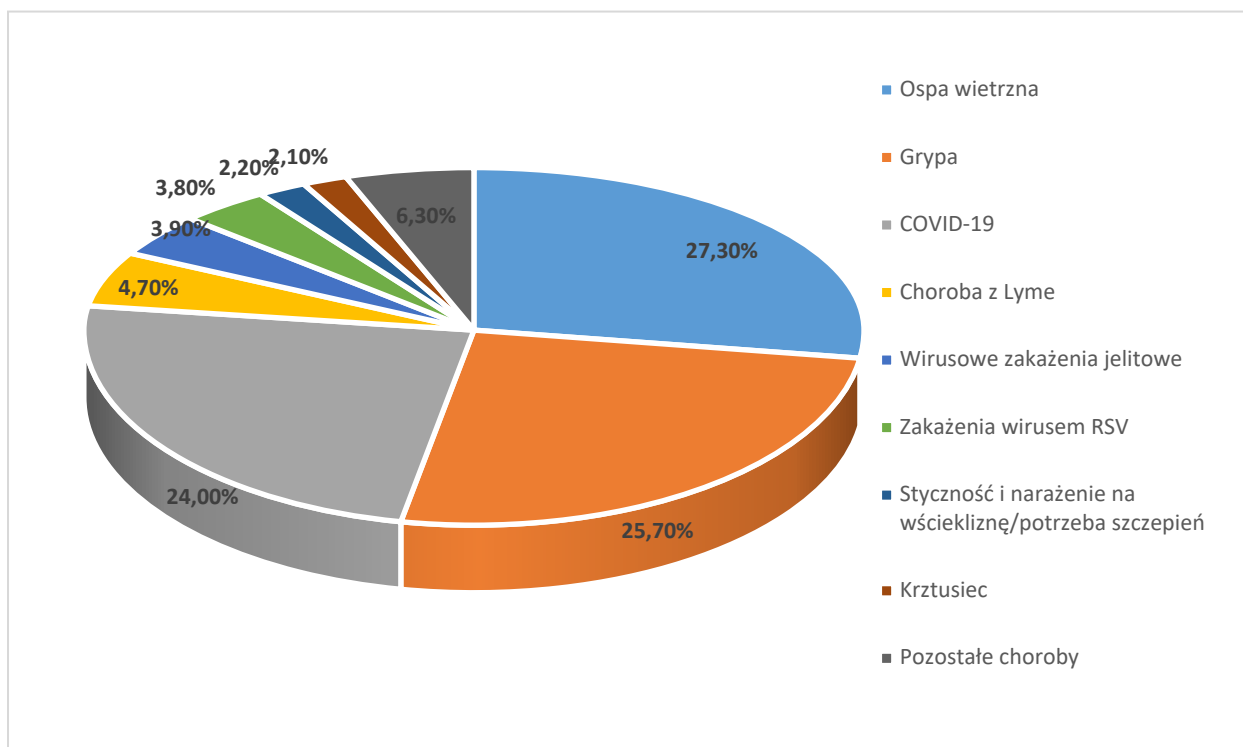
Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa		2023		2024	
				liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność
1	A00	Cholera					
2	A01.0	Dur brzuszny					
3	A01.1-3	Dury rzekome A, B, C					
4	A02.0	Salmoneloza	zatrucie pokarmowe	9	23,8	4	10,7
5	A02.1		posocznica				
6	A02.2-8		inne zakażenie pozajelitowe				
7	A03	Czerwonka bakteryjna (szigelozja) ^{UE}					
8	A04.0-2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą				
9	A04.3		wywołane przez <i>E. coli</i> enterokrwotoczną (werotoksyczną)				
10	A04.4		wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO				
11	A04.5		wywołane przez <i>Campylobacter</i>				
12	A04.6		wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i> ^{UE}				
13	A04.7		wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	11	29,2	17	45,5
14	A04.8		inne określone	1	2,6	1	2,7
15	A04.9		nie określone	2	5,3		

16	A04	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 ⁵⁾					
17	A05.0	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe (ogółem)	gronkowcowe				
18	A05.1		jadem kiełbasianym (botulizm)				
19	A05.2		wywołane przez <i>Clostridium perfringens</i>				
20	A05.3-8		inne określone				
21	A05.9		nie określone				
22	A05	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe u dzieci do lat 2					
23	A07.1	Giardioza (lamblioza)		5	13,3	7	18,7
24	A07.2	Kryptosporydioza					
25	A08.0	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez rotawirusy	5	13,3	14	37,5
26	A08.1		wywołane przez norowirusy	10	26,5	8	21,4
27	A08.2-3		inne określone	14	37,1	17	45,5
28	A08.4		nie określone	2	5,3	3	8,03
29	A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		17	3244,3	26	69,6
30	A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	ogółem	5	13,3	3	8,0
31			w tym u dzieci do lat 2	1	190,8		
32	A20	Dżuma					
33	A21	Tularemia					
34	A22	Wąglik					
35	A23	Brucelloza: nowe zachorowania					
36	A24.0	Nosaczka					
37	A27	Leptospiroza					
38	A28.2	Jersinioza pozajelitowa					
39	A31	Mikobakteriozy - inne i BNO					
40	A32	Listerioza					
41	A33-A35	Tęžec	ogółem				
42	A33		noworodków				
43	A36	Błonica					
44	A37	Krzusiec				22	58,9
45	A38	Płonica (szkarlatyna)		18	47,7	18	48,2
46	A39	Choroba meningokokowa, inwazyjna	ogółem	1	2,6	1	2,7
47	A39.0;A39.8		zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	2,6		
48	A39.1-4		posocznica				
49	A39.5-9		inna określona i nie określona			1	2,7
50	wym. niżej	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	ogółem				
51	A46		róża				
52	A48.3		zespół wstrząsu toksycznego				
53	B95.0/O85		gorączka połogowa				
54	B95.0/ (...)	Legionelloza	inna określona i nie określona				
55	A48.1		choroba legionistów				
56	A48.2		gorączka Pontiac				
57	A50	Kiła	wrodzona i noworodków				
58	A51		wczesna				
59	A52		późna				
60	A53		inne postacie kiły i kiła nie określona				
61	A54	Rzeżączka				1	2,7
62	A55	Ziarnica weneryczna wywołana przez Chlamydie					

63	A56	Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie					
64	A69.2	Borelioza z Lyme	ogółem	19	50,4	50	133,8
65			neuroborelioza				
66	A70	Ornitozy (zakażenia <i>Chlamydia psittaci</i>)					
67	A75	Dur wysypkowy					
68	A78	Gorączka Q					
69	A77; A79	Gorączka plamista i inne riketsjozy					
70	A80.1-2,4	Poliomyelitis	wywołane dzikim wirusem				
71	A80.0,3-8		wyw. wirusem pochodzenia szczepionkowego				
72	—	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat					
73	A81.0	Encefalopatie gąbczaste	choroba Creutzfeldta-Jakoba (CJD)				
74	A81.0		wariant choroby Creutzfeldta-Jakoba (vCJD)				
75	A81		inne i nie określone				
76	A82	Wścieklizna					
77	Z20.3/ Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		10	26,5	23	61,6
78	A84	Kleszczowe zapalenie mózgu		1	2,6		
79	B00.4	Inne wirusowe zapalenie mózgu	opryszczkowe				
80	A81.1; A83; A85; B02.0		inne określone				
81	A86		nie określone				
82	—		w innych chorobach objętych MZ-56				
83	A87.0	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	enterowirusowe	1	2,6	3	8,0
84	B00.3		opryszczkowe				
85	A87.1-9; B02.1		inne określone i nie określone				
86	—		w innych chorobach objętych MZ-56				
87	A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)					
88	A92.0	Choroba wywołana przez wirus Chikungunya					
89	A92.3	Gorączka zachodniego Nilu					
90	A92.8	Choroba wywołana przez wirus Zika					
91	A95	Żółta gorączka					
92	A96.2; A98.3-4	Wirusowe gorączki krwotoczne	Ebola, Marburg, Lassa				
93	A92.0; A96.0-1,8-9; A98.0-2,5-8 A99		inna określona i nie określona				
94	A98.5	Choroba wywołana przez hantawirusy					
95	B01	Ospa wietrzna		29	76,8	291	778,9
96	B03	Ospa prawdziwa					
97	B04	Ospa małpia					
98	B05	Odra					
99	B06	Różyczka					
100	B08.8	Pryszczycza					
101	B15	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A				
102	B16		typu B - ostre				
103	B18.0-1		typu B – przewlekłe i BNO	2	5,3	1	2,7
104	B17.1		typu C - ostre – ogółem				
105	B17.1		typu C - ostre wg definicji UE				
106	B18.2		typu C - przewlekłe i BNO	2	5,3	1	2,7
107	B17.0,2-8; B18.8-9; B19		inne i nie określone			2	5,4
108	B20-B24	AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności					

109	Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV					
110	B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)				1	2,7
111	B50-B54	Malaria (zimnica)					
112	B67	Bąblowica (echinokokoza)					
113	B69	Wągrzyca (cysticerkoza)					
114	B75	Włośnica ^{UE}					
115	wym. niżej	Choroba	ogółem	2	5,3	1	2,7
116	B95.3/G04.2; G00.1	wywołana przez	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	2,6		
117	A40.3	<i>Streptococcus pneumoniae</i> ,	posocznica	1	2,6	1	2,7
118	J13;B95.3/(...)	inwazyjna	inna określona i nie określona				
119	B96.2/D59.3	Zespół hemolityczno-mocznicowy w przebiegu zak. <i>E. coli</i> ¹⁾					
120	wym. niżej	Choroba	ogółem				
121	B96.3/G04.2; G00.0	wywołana przez	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu				
122	A41.3	<i>Haemophilus influenzae</i> ,	posocznica				
123	A49.2;J14;B96.3/(...)	inwazyjna	inna określona i nie określona				
124	G01;G04.2; G05.0;	Bakteryjne	w innych chorobach objętych MZ-56				
125	G00.2-8;G04.2	zapalenie opon	inne określone				
126	G00.9;G04.2	mózgowych i/lub	inne, nie określone				
127	G03	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone					
128	G04.8-9	Zapalenie mózgu inne i nie określone					
129	J09	Grypa ptaków typu A/H5 lub A/H5N1 u ludzi					
130	J10-J11	Grypa ^{UE/PL}	ogółem	16	42,4	18	48,2
131			u dzieci w wieku 0-14 lat	10	-	11	29,4
132	P35.0	Wrodzone choroby wirusowe	różyczka wrodzona				
133	P35.1-9		choroba wywołana przez wirus Zika				
134	P35.3-9		inne określone i nieokreślone				
135	P37.1	Inne wrodzone zakażenia i choroby pasożytnicze	toksoplazmoza				
136	P37.2		listerioza				
137	P37.3-4,8-9		inne określone i nie określone				
138	U04	SARS – Zespół ostrej niewydolności oddechowej					
139	U07.1-2	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)		334	885,2	213	570,2
140		Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19) – przypadki możliwe		4	10,6	43	115,1
141	T60	Zatrucia pestycydami – ostre					
142	T61	Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami ośrodkowymi i/lub skażoną żywnością	ryby, skorupiaki i inne produkty morza				
143	T62.0		grzyby				
144	T62.1-2		jagody i inne części roślin				
145	T64	Ostre zatrucia	mikotoksyny				
146	-		dioksyny				
147	-		polichlorowane bifenyle				
148	-		inne określone i nie określone				
149		Ciężkie ostre zapalenia wątroby o nieustalonej etiologii	prawdopodobne				
150			powiązane epidemiologicznie				
151	J12.1;J20.5; J21.0; B97.4	Zakażenie wirusem RSV	ogółem	14	37,1	41	109,7
152			W tym u dzieci do lat 2	7	1335,8	22	58,9
153	J10-J11	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego		63	166,9	256	685,3
Suma kontrolna / hospitalizacje				617/148		1121/174	

Na podstawie sprawozdania MZ-56 o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia za 2024 r. **ospa wietrzna był najczęściej rejestrowaną jednostką chorobową**. Zarejestrowano 291 przypadków, co stanowiło 27,3% wszystkich zgłoszonych jednostek chorobowych. Na drugim miejscu pod względem zgłaszalności ulokowała się grypa – zgłoszono 274 zachorowań, co stanowi 25,7 % ogółu zgłoszonych jednostek. Na trzecim miejscu odnotowano COVID-19 - 256 zachorowań, co stanowi 24,0 % ogółu zgłoszonych jednostek. Na kolejnych pozycjach ulokowały się Borelioza z Lyme – 50 zachorowań (4,7%), wirusowe zakażenia jelitowe – 42 zachorowania (3,9%), zakażenia wirusem RSV – 41 zachorowań (3,8%), styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień – 23 zachorowania (2,2%), krztusiec – 22 zachorowania (2,1%). Pozostałe jednostki chorobowe rejestrowano w mniejszych ilościach.

Wykres 1. Procentowy rozkład zachorowań na choroby zakaźne w 2024 roku na terenie powiatu monieckiego (wg. MZ-56 za 2024r.)

W 2024 roku, w porównaniu z 2023 rokiem zaobserwowano:

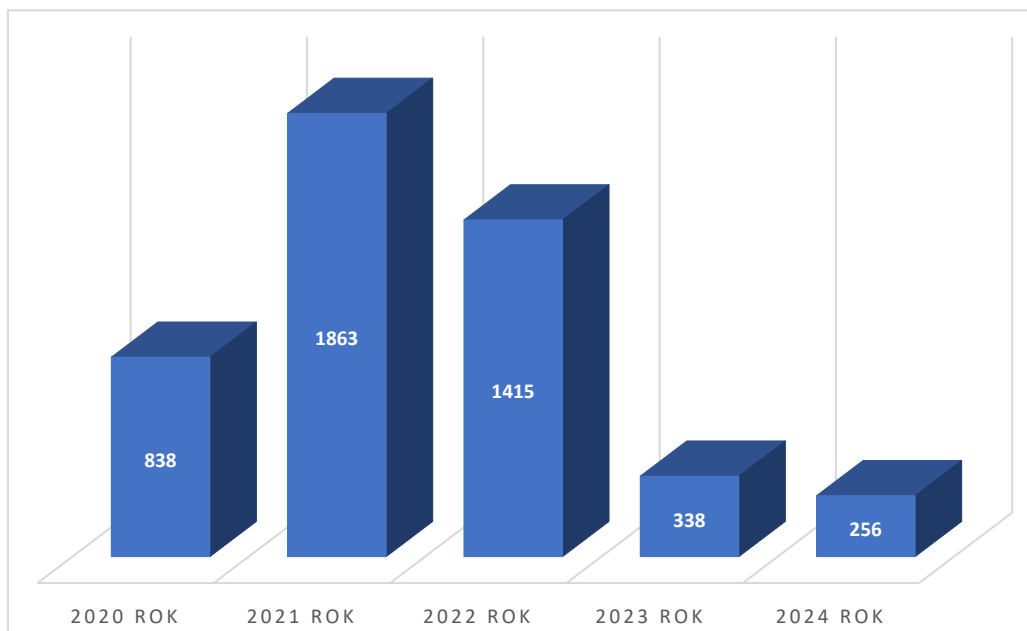
- **wzrost liczby zachorowań** na: ospę wietrzną, grypę, Boreliozę z Lyme, styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień, zakażenia wirusem RSV, bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*, gardiozę (lambliozę), wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, wirusowe zakażenia jelitowe inne określone, wirusowe zakażenia jelitowe nie określone, wirusowe zapalenie opon mózgowych enterowirusowe;
- **spadek liczby zachorowań** na: zakażenia SARS-CoV-2, zatrucia pokarmowe wywołane przez *Salmonellę*, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy, biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, WZW typu B – przewlekłe i BNO, WZW typu C – przewlekłe i BNO;
- **taką samą liczbę zachorowań** na: płonicę, bakteryjne zakażenia jelitowe inne określone, chorobę meningokokową inwazyjną, inwazyjną chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*.

W 2024 roku w powiecie monieckim zarejestrowano następujące jednostki chorobowe, których nie notowano w 2023 roku:

- krztusiec,
- rzeżączka,
- świnka.

ZAKAŻENIA SARS-Co V-2 (COVID-19)

W 2024 roku, w porównaniu do 2023 roku, liczba chorych na COVID-19 znacznie się zmniejszyła. W 2023 roku zgłoszono 338 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosił 895,8 na 100 tys. mieszkańców), natomiast w 2024 roku jedynie 256 (współczynnik zapadalności wynosił 685,3 na 100 tys. mieszkańców). W roku sprawozdawczym 213 przypadków zostało potwierdzone laboratoryjnie, natomiast 43 przypadki, zgodnie z obowiązującą definicją, zostały zakwalifikowane jako przypadki możliwe. W 2024 roku do sekwencjonowania nie zostały pobrane żadne próby.

Wykres 2. Liczba zachorowań na zakażenia SARS-Co V-2 (COVID-19) w powiecie monieckim w latach 2020-2024 (wg. MZ-56 za 2020r., 2021r., 2022r., 2023r., 2024r.)

U większości zakażonych wirusem SARS-CoV-2 rozwijały się objawy o łagodnym lub umiarkowanym nasileniu. Dominowały objawy grypopodobne tj. gorączka, bóle głowy, bóle gardła, osłabienie, katar, ogólne rozbicie. Część osób nie wykazywała żadnych objawów chorobowych. Zaledwie 28 przypadków z powodu ciężkiego przebiegu wymagała hospitalizacji, co stanowi 10,9 % wszystkich zachorowań. Najwięcej zachorowań w 2024r. wystąpiło w sezonie jesienno-zimowym.

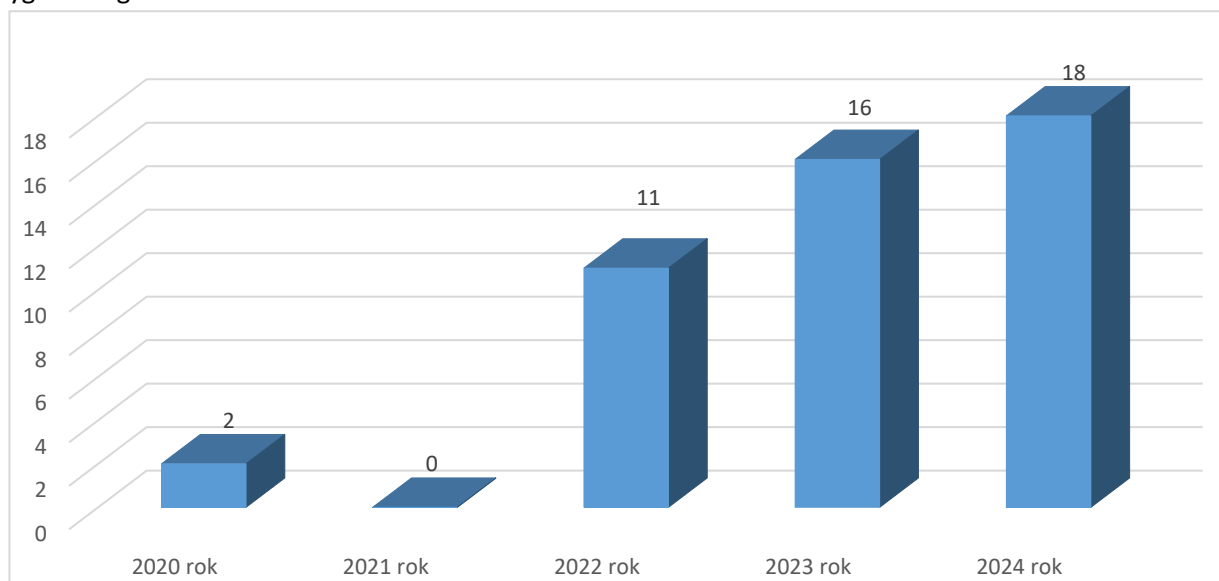
Na terenie powiatu monieckiego w 2024 roku zarejestrowano 2 ogniska epidemiczne wywołane wirusem SARS-CoV-2. Ogniska wystąpiły w DPS – zachorowało 4 pensjonariuszy oraz w zakładzie opiekuńczo-leczniczym - zachorowało 7 pacjentów.

GRYPA

W 2024 roku w powiecie monieckim zarejestrowano łącznie 274 zachorowania na gripę potwierdzone laboratoryjnie (współczynnik zapadalności wynosił 733,4 na 100 tys. mieszkańców), natomiast w roku

poprzednim 79 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosił 209,3 na 100 tys. mieszkańców). Z powodu objawów hospitalizowano 17 osób (w 2023 r. – 13).

Za pomocą testu molekularnego PCR grypę potwierdzono u 18 osób, natomiast za pomocą szybkiego testu antygenowego u 256 osób.

Wykres 3. Liczba zachorowań na grypę potwierdzoną badaniem molekularnym w powiecie monieckim w latach 2020 -2024.

Szczyt zachorowań odnotowano w I kwartale oraz IV kwartale roku – od stycznia do marca zgłoszono 135 zachorowań, co stanowi 49,3% otrzymanych zgłoszeń oraz od października do grudnia zgłoszono 133 zachorowania, co stanowi 48,5% otrzymanych zgłoszeń. Najwięcej zachorowań obserwowano w grudniu – 122 przypadki.

W powiecie monieckim prowadzony był monitoring zachorowań i podejrzeń zachorowań w ramach programu SENTINEL. Nadzór prowadzono cotygodniowo przez cały rok. Brało w nim udział 2 wytypowanych lekarzy medycyny rodzinnej. Wirusologiczny nadzór SENTINEL polega na badaniu w Medycznym Laboratorium Diagnostycznym Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku wymazów z nosa i gardła od pacjentów, u których wystąpiły objawy podejrzenia grypy.

W 2024 roku w ramach nadzoru SENTINEL pobrano do badań wirusologicznych 21 próbek od pacjentów wykazujących objawy grypowe. U 17 osób potwierdzono obecność wirusa grypy typu A.

ZAKAŻENIA WIRUSEM RSV

Od 24 lutego 2023 r. wprowadzono obowiązek zgłaszania do inspekcji sanitarnej zakażeń spowodowanych wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV).

W 2024 r. zgłoszono łącznie 41 zakażeń wywołanych wirusem RSV (współczynnik zapadalności 109,7 na 100 tys. mieszkańców), w tym 22 zakażenia wystąpiły u dzieci do drugiego roku życia. 15 osób wymagało hospitalizacji z powodu ciężkiego przebiegu choroby.

Lekarze rozpoznania zakażenia wirusem RSV dokonywali na podstawie wyniku szybkiego testu kasetkowego (Combo). Najwięcej zachorowań odnotowano u dzieci do 3 roku życia – 30 zachorowań, co stanowi 73,2% ogółu zgłoszonych przypadków. Najwięcej zgłoszeń wpłynęło do tutejszej inspekcji w styczniu – 27 przypadków.

CHOROBY SZERZĄCE SIĘ DROGĄ POKARMOWĄ

Salmonellozy - zatrucia pokarmowe

W 2024 roku, w porównaniu do 2023 roku, zanotowano spadek zatruc pokarmowych wywołanych przez bakterie z rodzaju *Salmonella*. W 2024 roku zarejestrowano 4 pojedyncze zatrucia pokarmowe wywołane pałeczkami *Salmonella* (współczynnik zapadalności 10,7 na 100 tys. mieszkańców), w 2023 roku - 9 zachorowań (współczynnik zapadalności 23,8 na 100 tys. mieszkańców). 3 osoby z powodu objawów były poddane hospitalizacji. Zatrucia pałeczkami *Salmonella* notowano głównie u dzieci – 3 zachorowania. Pozostałe 1 zachorowanie wystąpiło u osoby dorosłej.

Zachorowania były sporadyczne, a miejscem narażenia było środowisko domowe. Zatrucia pokarmowe wywołane były szczepem odzwierzęcym tj. *Salmonella enteritidis* (4 zachorowania). Najczęstszą przyczyną zachorowań na salmonellozę było spożycie potraw poddanych nieprawidłowej obróbce cieplnej i przechowywanej w niewłaściwych warunkach oraz brak zachowanych zasad higieny podczas przygotowania posiłków. Głównym źródłem zakażeń pokarmowych były jaja i produkty je zawierające.

Osoby z kontaktu z chorymi poddano nadzorowi epidemiologicznemu – łącznie 14 osób. Ponadto w 2024 roku w związku z informacją od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mońkach o stwierdzeniu *Salmonella Infantis* w stadach kurcząt brojlerów poddano nadzorowi epidemiologicznemu osoby pracujące przy kurczętach – łącznie 10 osób.

W 2024 roku zarejestrowano 1 osobę, u której wykryto nosicielstwo schorzeń jelitowych. Był to nosiciel pałeczek *Salmonella enteritidis* (1 osoba). Po otrzymaniu trzykrotnie ujemnych wyników badań kału na obecność pałeczek *Salmonella* osoba została wykreślona z rejestru nosicieli.

Bakteryjne zakażenia jelitowe

W 2024 roku zanotowano wzrost zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe. Zarejestrowano łącznie 18 przypadków (zapadalność wynosiła 48,2 na 100 tys. mieszkańców), natomiast w 2023 roku zgłoszono 14 przypadków (zapadalność wynosiła 37,1 na 100 tys. mieszkańców).

Piętnaście osób z powodu objawów wymagało hospitalizacji.

U wszystkich chorych zostały wykonane badania laboratoryjne, które potwierdziły bakteryjny charakter zachorowań. Zachorowania zostały zakwalifikowane, zgodnie z obowiązującą definicją przypadku jako bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez:

- *Clostridium difficile* (A04.7) - 17 zachorowań,
- inne określone (A04.8) - 1 zachorowanie,

Bakteryjne zakażenia wywołane przez *Clostridium difficile* zanotowano u 17 osób (u 11 osób w 2023 r.). Zachorowania tego typu notowano w większości u osób powyżej 60 roku życia, przebywających często w szpitalach i leczonych długotrwale antybiotykami, zwłaszcza antybiotykami o szerokim spektrum działania.

Wirusowe zakażenia jelitowe

W roku 2024 znacznie wzrosła, w porównaniu do roku 2023, liczba zarejestrowanych przypadków zakażenia jelit wywołanego przez wirusy. Zarejestrowano łącznie 42 zachorowania (współczynnik zapadalności 112,42 na 100 tys. mieszkańców), w roku 2023- 31 zachorowań (współczynnik zapadalności 82,1 na 100 tys. mieszkańców). Około 62 % ogółu zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej do lat 2.

Wszystkie zgłoszone przypadki były hospitalizowane z powodu objawów chorobowych. Przyczyną zakażeń pokarmowych o etiologii wirusowej były głównie adenowirus – 17 zachorowań, norowirus – 8 zachorowań i rotawirus – 14 zachorowań.

Według MZ-54 Rocznego sprawozdania ze szczepień ochronnych za 2024 – 52,3 % niemowląt z rocznika 2024 oraz 84,5 % niemowląt z rocznika 2023 zostało w pełni uodpornionych przeciwko zakażeniom wywołanym przez rotawirusy. Szczepienie to od 1 stycznia 2021 roku jest szczepieniem obowiązkowym. Według MZ-54 Rocznego sprawozdania ze szczepień ochronnych za 2023 - 49 % niemowląt z rocznika 2023 oraz 81 % niemowląt z rocznika 2022 zostało w pełni uodpornionych przeciwko zakażeniom wywołanym przez rotawirusy. Szczepienie to od 1 stycznia 2021 roku jest szczepieniem obowiązkowym.

Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W 2024 roku liczba zgłoszonych przypadków na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu była niższa w porównaniu do roku 2023. W roku 2024 zanotowano 3 zachorowania, z czego 1 zachorowanie wystąpiło u dziecka do 2 roku życia. W roku 2023 - 5 zachorowań. Trzy osoby chore były leczone ambulatoryjnie. Nie wykonywano też badań laboratoryjnych w celu ustalenia przyczyny choroby.

Giardioza (lamblioza)

Liczba przypadków giardiozy, w porównywanym okresie nieznacznie wzrosła. W 2024 roku zarejestrowano 7 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosił 18,7 na 100 tys. mieszkańców), w roku 2023 zarejestrowano 5 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosił 13,3 na 100 tys. mieszkańców). Giardiozę stwierdzono u 4 dzieci oraz 3 osób dorosłych. Były to sporadyczne przypadki. Rozpoznanie dokonano na podstawie objawów chorobowych oraz wykrycia cyst *Giardia lamblia* w kale i/lub antygenu *Giardia lamblia* w kale. Źródła zakażenia nie ustalono. Zarejestrowano 2 ogniska epidemiczne rodzinne.

Ogniska zbiorowych zatruć pokarmowych

W 2024 roku odnotowano 2 ogniska epidemiczne zatruć pokarmowych. Czynnikiem etiologicznym zatruć pokarmowych były pasożyty *Giardia lamblia*. Były to ogniska rodzinne. Miejscem narażenia były środowiska domowe. Najczęściej jako środki spożywcze będące czynnikiem ryzyka zachorowań podawano surowe warzywa i owoce. W każdym przypadku ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową prowadzone były dochodzenia epidemiologiczne.

CHOROBY ZAKAŻNE OBJĘTE PRZEZ ŚWIATOWĄ ORGANIZACJĘ ZDROWIA PROGRAMAMI ERADYKACJI I ELIMINACJI

Odra

Nie notowano zachorowań.

Świnka

W 2024 roku zarejestrowano 1 zachorowanie na świnkę u 13 letniej dziewczynki. Był to przypadek możliwy. W ubiegłych latach nie zgłaszano podejrzeń świnki.

Różyczka

Nie notowano zachorowań.

Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat

Nie notowano zachorowań.

GRUŹLICA

W porównaniu do lat ubiegłych, w 2024 roku nie odnotowano wzrostu zachorowań na gruźlicę wywołaną przez *Mycobacterium tuberculosis*. Zaobserwowano zachorowalność na tym samym poziomie.

Zarejestrowano 5 nowych zachorowań. W 2023 roku zarejestrowano 4 nowe przypadki i 1 przypadek wznowiono.

Tabela nr 2. Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na gruźlicę w powiecie monieckim w latach 2020-2024

Lata	Ogółem	0-4 lat	5-14 lat	15-19lat	20-44 lat	45-64 lat	65 lat i powyżej	Zapadalność na 100 tys.
2020	1-osoba notowana w 2017r					1		2,5
2021	3	1			1		1	7,4
2022	2				1	1		5,2
2023	5				3	2		13,3
2024	5					1	4	13,4

Na gruźlicę zachorowały osoby dorosłe - mężczyźni, 2 osoby mieszkające w mieście oraz 3 osoby mieszkające na wsi. Gruźlica została wykryta na podstawie objawów chorobowych. Wszystkie osoby chore były hospitalizowane w specjalistycznych placówkach, gdzie zostały wykonane badania diagnostyczne potwierdzające chorobę. We wszystkich przypadkach postacią kliniczną choroby była gruźlica płuc.

Osoby z bliskiego kontaktu z chorymi - łącznie 13 osób, zostały objęte nadzorem epidemiologicznym przez lekarza POZ oraz poddane badaniom klinicznym i diagnostycznym.

CHOROBY ZAKAŻNE WYWOŁANE PRZEZ BAKTERIE OTOCZKOWE

Inwazyjna choroba meningokokowa

W roku sprawozdawczym do PSSE w Mońkach zgłoszono 1 zachorowanie na inwazyjną chorobę meningokokową nieokreśloną (współczynnik zapadalność 2,7 na 100 tys. mieszkańców), podobnie jak w 2023 roku. Zachorowanie wystąpiło u 42 letniego mężczyzny, który nie był uodporniony przeciwko zakażeniom wywołanym przez *Neisseria meningitidis*. Pobrany materiał pochodził z aspiratu oskrzelowego - posiew tlenowy z dolnych dróg oddechowych pacjenta, w którym zidentyfikowano chorobotwórczy szczep *Neisseria meningitidis*. Badanie nie zostało potwierdzone w KOROUN. Osoby współzamieszkujące z chorym oraz mające z nią bliski kontakt (personel medyczny) zostały objęte nadzorem epidemiologicznym oraz zastosowano u nich chemioprophylaktykę. Chory mężczyzna zmarł, w karcie zgonu wyjściowa przyczyna zgonu: alkoholowa marskość wątroby, wtórna przyczyna zgonu: żylaki przełyku z krwawieniem, bezpośrednia przyczyna zgonu: wstrząs krwotoczny, zatrzymanie akcji serca.

Inwazyjna choroba pneumokokowa

W 2024 roku zanotowano 1 przypadek inwazyjnej choroby pneumokokowej posocznica (współczynnik zapadalność 2,7 na 100 tys. mieszkańców). W 2023 roku zanotowano 2 przypadki choroby (współczynnik zapadalność 5,3 na 100 tys. mieszkańców).

Chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae* posocznicę stwierdzono u 70 letniej kobiety z wieloma chorobami współwystępującymi. W badaniu krwi laboratorium szpitalne potwierdziło

chorobotwórcze bakterie. Osoba chora nie była w przeszłości uodporniona przeciwko zakażeniom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae*. Chora po wdrożeniu antybiotykoterapii powróciła do zdrowia.

Na podstawie sprawozdania MZ-54 Roczne sprawozdanie ze szczepień ochronnych w roku 2024 przeciwko zakażeniom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae* w ramach szczepień obowiązkowych uodporniono 91,9 % dzieci z roczników 2024-2019.

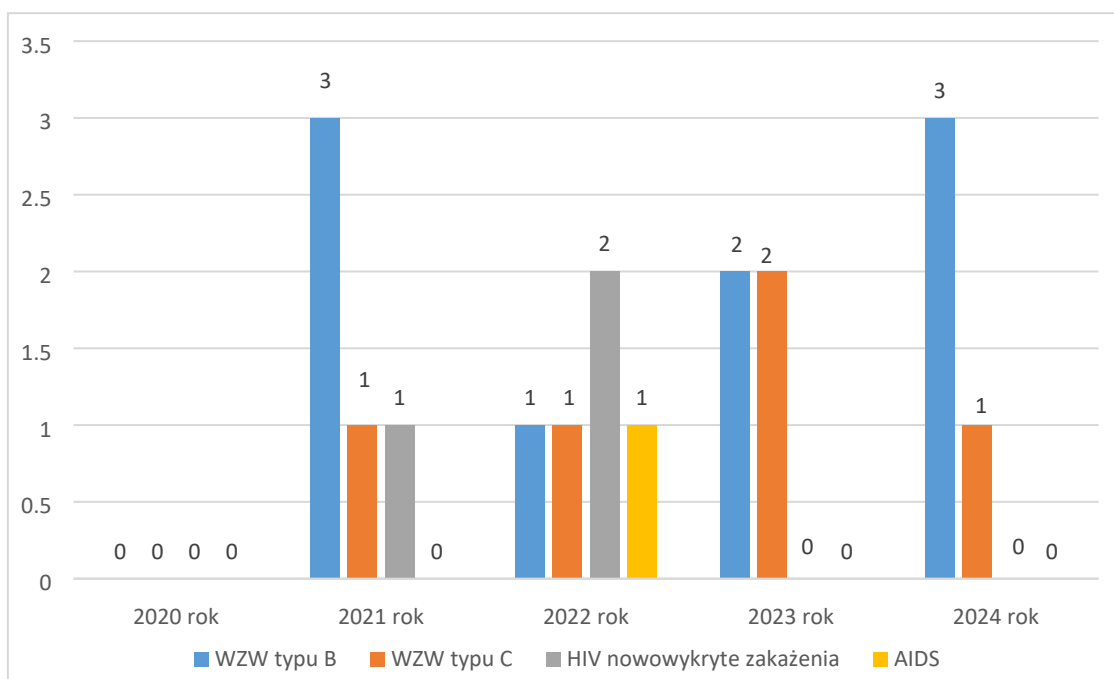
NEUROINFЕКCJE

W roku sprawozdawczym 2024 zanotowano 3 zachorowania na zapalenie opon mózgowych (współczynnik zapadalności 8,0 na 100 tys. mieszkańców). W 2023 roku, zanotowano 1 zachorowanie na zapalenie opon mózgowych (współczynnik zapadalności 2,6 na 100 tys. mieszkańców). Zachorowania zarejestrowano jako wirusowe zapalenie opon mózgowych enterowirusowe wywołane przez enterowirusy (A87.0).

Zachorowanie wystąpiło u 2 letniej dziewczynki oraz u chłopców - 14 letniego i 15 letniego. Badanie płynu mózgowo-rdzeniowego wykonane metodą RT-PCR potwierdziło wykrycie materiału genetycznego enterowirusów. Osoby z powodu objawów chorobowych były poddane hospitalizacji.

CHOROBY PRZENOSZONE PRZES KREW

Od kilku lat w powiecie monieckim zachorowania na choroby przenoszone przez krew tj. wirusowe zapalenia wątroby, HIV i AIDS utrzymują się na podobnym poziomie.

Wykres 4. Liczba zachorowań na choroby krwiopochodne w latach 2020-2024

W roku 2024 zarejestrowano 4 nowe zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby, w tym:

- 1 wirusowe zapalenie wątroby typu B-przewlekłe i BNO (współczynnik zapadalności 2,7 na 100 tys. mieszkańców);
- 1 wirusowe zapalenie wątroby typu C – przewlekłe i BNO (współczynnik zapadalności 2,7 na 100 tys. mieszkańców);

- 2 wirusowe zapalenia wątroby typu B – inne i nieokreślone (współczynnik zapadalności 5,4 na 100 tys. mieszkańców).

W roku 2023 zarejestrowano po 2 zachorowania na WZW typu B - przewlekłe i BNO (współczynnik zapadalności wynosił 5,3 na 100 tys. mieszkańców) oraz 2 zachorowania na WZW typu C - przewlekłe i BNO (współczynnik zapadalności wynosił 5,3 na 100 tys. mieszkańców).

Wirusowe zapalenie wątroby typu B - przewlekłe i BNO

Zachorowanie stwierdzono u kobiety w wieku 33 lat. Zdiagnozowane podczas rutynowych badań, przeprowadzonych z własnej inicjatywy. Zachorowanie przebiegało bez objawów. Kobieta często poddawana różnym zabiegom medycznym m.in. iniekcje, zabiegi z przerwanie ciągłości tkanek, drobne zabiegi chirurgiczne.

W przeszłości osoba chora nie była uodporniona przeciwko WZW typu B. W przeszłości kobieta mieszkała z siostrą, która jest nosicielem HBV. Obecnie chora mieszka samotnie, brak osób z kontaktu.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C przewlekłe i BNO

Zachorowanie rozpoznano u 46 letniego mężczyzny. Podczas wywiadu epidemiologicznego ustalono, iż pacjent od dłuższego czasu był osłabiony, nie miał apetytu, skarżył się na złe samopoczucie i ciągłe zmęczenie. Sam wykonał badania laboratoryjne i z nimi zgłosił się do lekarza. Chory mieszka samotnie, w przeszłości przechodził małe zabiegi chirurgiczne i transfuzję krwi, przebywał w zakładzie karnym (do lutego 2023r.) – korzystał z zabiegów kosmetycznych, tatuaży, samookaleczał się. W przeszłości nie był szczepiony p/WZW typu B- wydano skierowanie na szczepienie. Zaszczepiono p/ WZW typu B - 3 dawkami.

Wirusowe zapalenie wątroby inne i nieokreślone

Zachorowania rozpoznano u dwóch osób: 38 letniej kobiety i 30 letniego mężczyzny.

U kobiety zachorowanie wirusowe zapalenie wątroby typu B inne i nieokreślone zdiagnozowano podczas rutynowych badań, przeprowadzonych z własnej inicjatywy. Zachorowanie przebiegało bez objawów. Najbardziej prawdopodobną drogą zakażenia były zabiegi medyczne. Osoby z kontaktu z chorą, łącznie 3 osoby, zostały objęte nadzorem epidemiologicznym. Osoby były uodpornione szczepieniami przeciwko WZW typu B. Wirusowe zapalenie wątroby typu B inne i nieokreślone u mężczyzny zostało zdiagnozowane podczas rutynowych badań, przeprowadzonych z własnej inicjatywy. Zachorowanie przebiegało bez objawów. W przeszłości zakażony był poddawany zabiegom chirurgicznym z przerwaniem ciągłości tkanek. Chory mieszka samotnie.

Na podstawie sprawozdania MZ-54 Roczne sprawozdanie ze szczepień ochronnych za rok 2024 przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w ramach szczepień obowiązkowych uodporniono 95,6 % dzieci z roczników 2024-2020. Natomiast pełny cykl szczepień obowiązkowych otrzymało 7 osób dorosłych (personel medyczny, osoby zakażone HCV lub z kontaktu z zakażonym HBV).

AIDS-Zespół nabytego upośledzenia odporności

Nie notowano zachorowań.

Nowo wykryte zakażenia HIV

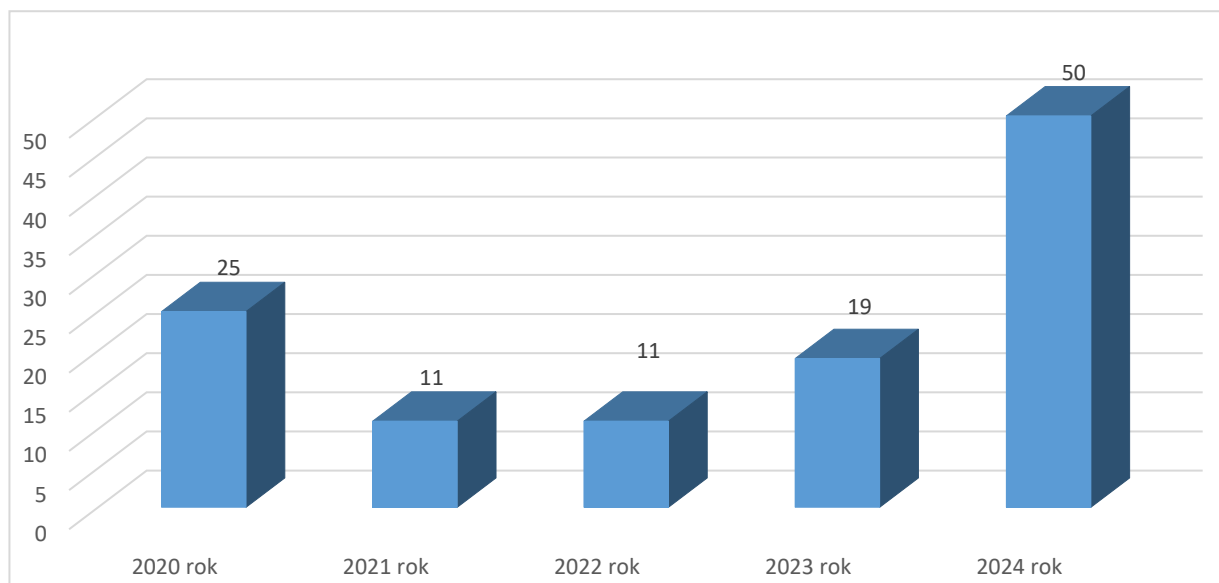
Nie notowano zachorowań.

CHOROBY PRZENOSZONE PRZES KLESZCZEKleszczowe zapalenie mózgu

W roku sprawozdawczym 2024 nie odnotowano zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu. W roku 2023 zanotowano 1 zachorowanie na kleszczowe zapalenie mózgu (współczynnik zapadalności wynosił 2,6 na 100 tys. mieszkańców).

Borelioza z Lyme

W roku 2024 zgłoszono do PSSE w Mońkach 19 zachorowań na Boreliozę z Lyme (współczynnik zapadalności 50,4 na 100 tys. mieszkańców). W porównaniu do roku 2023 liczba zgłoszonych zachorowań wzrosła o 31 przypadków (w 2023 roku zgłoszono 19 zachorowań).

Wykres 5. Rozkład zachorowań na Boreliozę z Lyme w powiecie monieckim w latach 2020 - 2024

Boreliozę z Lyme u większości osób rozpoznano w pierwszym stadium choroby na podstawie zmiany skórnej w miejscu ukłucia - rumień wędrujący. Dodatkowo u części osób zostały przeprowadzone badania laboratoryjne, w których stwierdzono wysokie miano przeciwciał boreliozy w klasie IgM.

W wywiadzie osoby chore nie zawsze potwierdzają kontakt z kleszczem. Do ekspozycji na kleszcze dochodziło w lesie, na łące, na działce. Szczególnie narażone na zachorowanie były osoby zawodowo związane z przebywaniem w lesie i na łące (rolnicy, drwale), osoby zbierające grzyby oraz runo leśne i mieszkańcy terenów zalesionych.

U wszystkich chorych została wdrożona antybiotykoterapia.

CHOROBY ODZWIERZĘCEStyczność i narażenie na wściekliznę

W 2024 roku na terenie powiatu monieckiego zarejestrowano 37 ryzykownych kontaktów ludzi ze zwierzętami, mogących skutkować przeniesieniem zakażenia wirusa wścieklizny poprzez pogryzienie, podrapanie i oślinienie. W roku poprzedzającym sprawozdanie tj. 2023 r. takich przypadków było 24.

Wśród tych kontaktów dominowały pogryzienia i podrapania przez zwierzęta domowe, głównie psy i koty. Zgłoszono również kontakty ze zwierzętami dziko żyjącymi – z nietoperzem, koniem. Najwięcej zdarzeń odnotowano w kwartale II – 12 przypadków i w kwartale IV – 14 przypadków.

W 2024 roku szczepienie przeciwko wściekliźnie wykonano u 23 osób. Pozostałe 14 osób zostało zwolnionych ze szczepień przeciwko wściekliźnie dzięki wykluczeniu wścieklizny u badanych zwierząt przez lekarzy weterynarii.

Bąblowica

Nie notowano zachorowań.

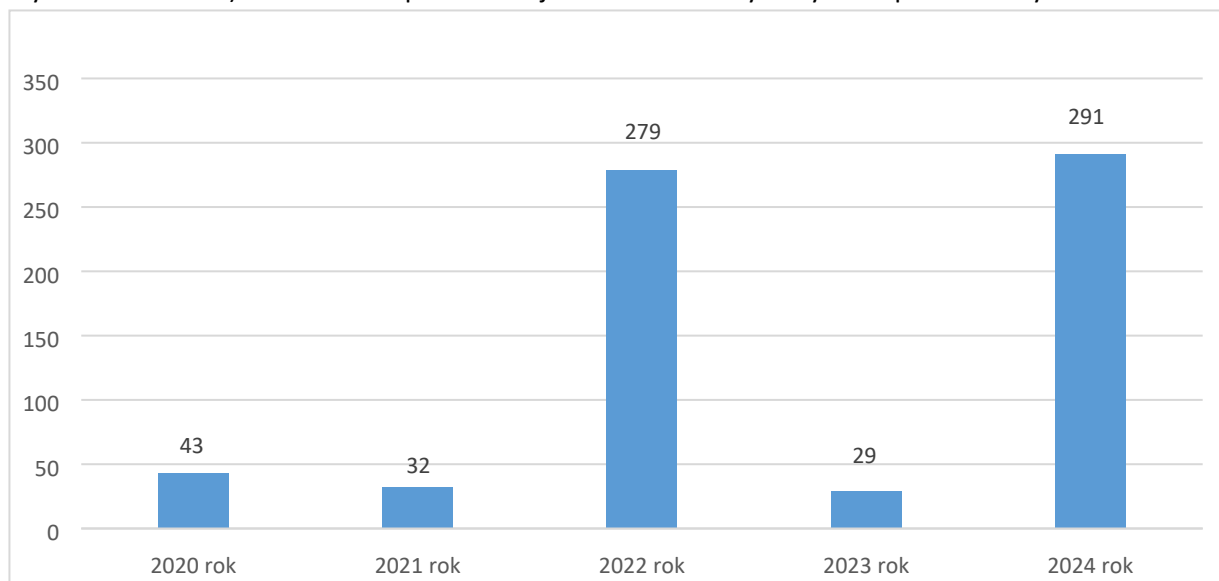
CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ

W 2024 roku zarejestrowano 1 zachorowanie na rzeżączkę. W ubiegłych latach nie notowano zachorowań. Zachorowanie wystąpiło u 22 letniego mężczyzny. Drogą zakażenia były kontakty seksualne. Została wdrożona antybiotykoterapia.

POZOSTAŁE CHOROBY

Ospa wietrzna

W roku sprawozdawczym zarejestrowano duży wzrost przypadków zachorowań na ospę wietrzną, w porównaniu do roku 2023. W 2024 r. zarejestrowano 291 zachorowań (współczynnik zapadalności 778,9 na 100 tys. mieszkańców), natomiast w 2023 roku 29 przypadków (współczynnik zapadalności wynosił 76,8 na 100 tys. mieszkańców). Sześć osób z powodu objawów chorobowych było hospitalizowanych.

Wykres 6. Rozkład zachorowań na ospę wietrzną w powiecie monieckim w latach 2020-2024

W 2024 roku najwięcej zgłoszeń ZLK-1 ospy wietrznej otrzymano w I półroczu. W tym okresie zgłoszono 228 zachorowań, co stanowi 78,4 % wszystkich zarejestrowanych przypadków. Marzec był miesiącem, w którym otrzymano najwięcej zgłoszeń (80 zgłoszeń).

Najczęściej chorowały dzieci do 9 roku życia, co stanowiło ok. 79,3% wszystkich przypadków. Najwięcej zachorowań, stwierdzono w grupie wiekowej od 4 do 9 roku życia - 147 zachorowań. Liczba zachorowań wśród dorosłych była znacznie niższa. W grupie wiekowej powyżej 20 roku życia chorowało 10 osób.

Osoby, które zachorowały na ospę wietrzną nie były uodpornione przeciwko tej chorobie.

Według MZ-54 Roczego sprawozdania ze szczepień ochronnych za 2024 rok pełny cykl szczepień przeciwko ospie wietrznej otrzymało 30 osób. Były to dzieci uczęszczające do żłobków.

Płonica (szkarlatyna)

Liczba zachorowań na płonicę w 2024 roku była taka sama jak w 2023 roku.

Zgłoszono 18 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosił 48,2 na 100 tys. mieszkańców). Z powodu choroby żadna osoba nie była poddana hospitalizacji.

Zachorowania notowano tylko u dzieci. Najwięcej zachorowań odnotowano u dzieci w wieku przedszkolnym tj. od 3 do 6 roku życia – 13 zachorowań, co stanowi 72,2 % wszystkich zgłoszonych przypadków. Pozostałe zachorowania notowano u dzieci w wieku szkolnym do 7 roku życia – 5 zachorowań.

Zgodnie z definicją stosowaną dla celów epidemiologicznych 16 zachorowań to przypadki możliwe, rozpoznane przez lekarza na podstawie objawów klinicznych, bez potwierdzenia badaniami laboratoryjnymi. 2 zachorowania to przypadki potwierdzone badaniem szybkim testem antygenowym.

Krztusiec

Liczba zachorowań na krztusiec – bakteryjną chorobę zakaźną wywołaną przez pałeczkę krztuśca *Bordetella pertussis* znacząco wzrosła w 2024 roku. Na krztusiec zachorowały 22 osoby (współczynnik zapadalności wynosił 58,9 na 100 tys. mieszkańców). W 2023 roku nie odnotowano zgłoszeń choroby. Z powodu choroby 2 osoby poddano hospitalizacji.

Najwięcej zachorowań odnotowano u dorosłych w wieku powyżej 20 lat – 14 zachorowań, co stanowi 63,6 % wszystkich zgłoszonych przypadków. Pozostałe zachorowania notowano u dzieci do 15 roku życia – 8 zachorowań.

Zgodnie z definicją stosowaną dla celów epidemiologicznych 6 zachorowań to przypadki potwierdzone, 2 przypadki prawdopodobne oraz 14 przypadków możliwych, rozpoznanych przez lekarza na podstawie objawów klinicznych, bez potwierdzenia badaniami laboratoryjnymi.

1.2 OGNISKA EPIDEMICZNE W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Podmioty medyczne funkcjonujące na terenie powiatu monieckiego w 2024 roku zgłosiły 1 ognisko zakażenia szpitalnego. Ognisko epidemiczne wywołane było wirusem SARS-CoV-2. Ognisko wystąpiło w SP ZOZ w Mońkach Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym w Mońkach.

Zakażenie wirusem stwierdzono u 7 osób - pacjentów. Nie notowano zakażeń u personelu medycznego. Zakażenie wirusem SARS-CoV-2 przebiegało pod postacią zakażenia układu oddechowego.

Zespół do spraw zakażeń szpitalnych działający w SP ZOZ w Mońkach, po wystąpieniu ogniska epidemicznego, podjął działania mające na celu szybkie wygaszenie ogniska i zapobieżenie szerzenia się czynnika etiologicznego na innych hospitalizowanych. Ognisko zostało wygaszone w całości w 2024r.

1.3 WYKONAWSTWO SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

W 2024 roku na terenie powiatu monieckiego **6 świadczeniodawców prowadziło szczepienia ochronne**. Szczepienia ochronne wykonywano w 12 punktach szczepień.

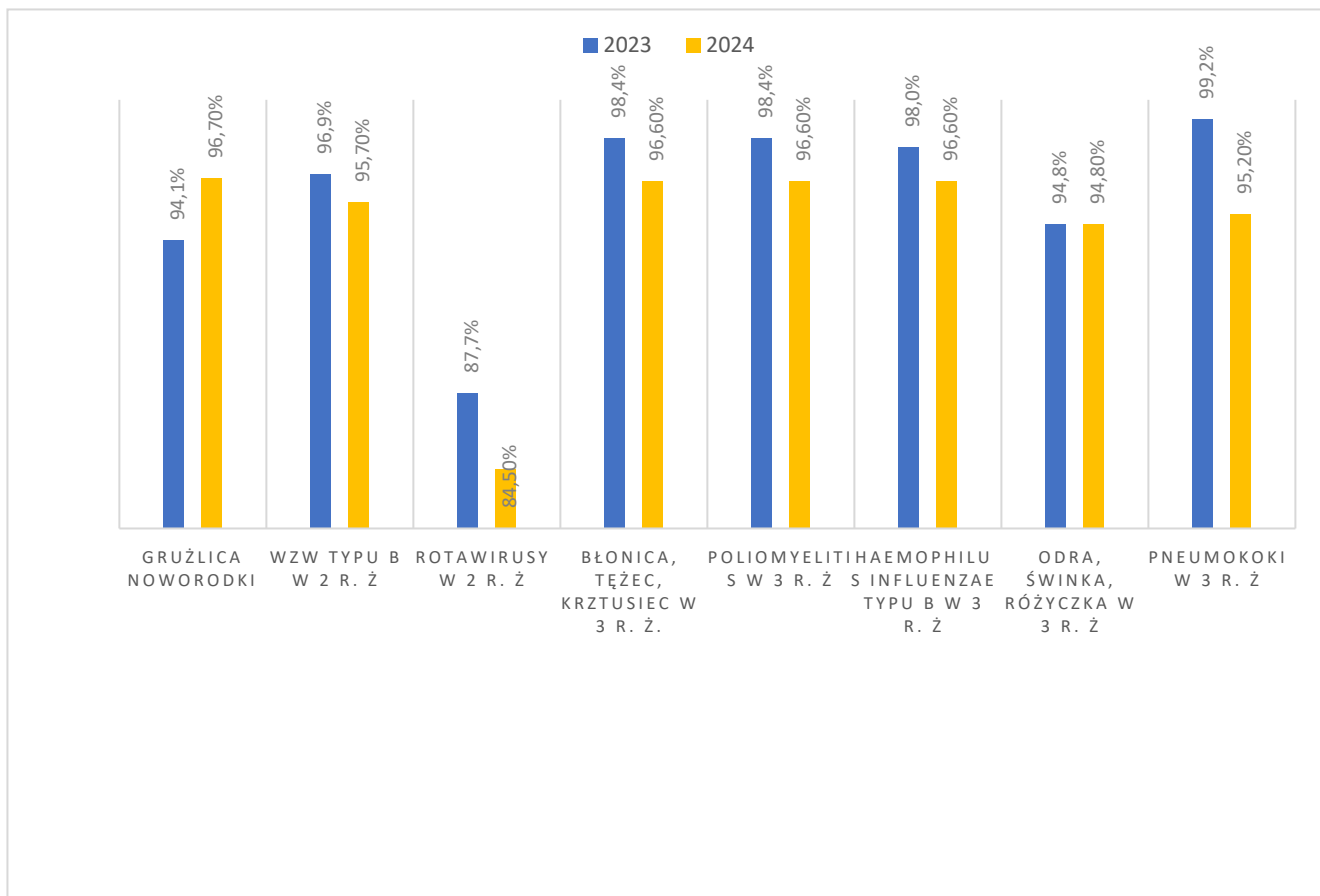
Stan sanitarno-techniczny gabinetów nie budził zastrzeżeń. Preparaty szczepionkowe przechowywane są w sprawnie działających urządzeniach chłodniczych. Zapisy monitoringu temperatury przechowywania preparatów szczepionkowych udokumentowane są w odpowiednich rejestrach.

W 2024 roku z zakresu szczepień ochronnych przeprowadzono 7 kontroli, w tym 3 kontrole kompleksowe oraz 4 kontrole tematyczne. W jednej placówce stwierdzono nieprawidłowości tj. brak elektronicznego monitoringu temperatur w lodówce ze szczepionkami z funkcją rejestracji wyników pomiaru temperatury oraz powiadomieniem na wypadek przekroczenia bezpiecznego zakresu temperatur w urządzeniu chłodniczym. Na powyższe nieprawidłowości zostało wszczęte postępowanie administracyjne i wydana decyzja. Nakazy decyzji zostały wykonane.

Wykonawstwo szczepień w 2024r., w porównaniu do 2023r. uległo nieznacznemu pogorszeniu. Analizy dokonano w oparciu o grupę wiekową trzylatków, które zgodnie z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2023r. poz. 2077 ze zm.) oraz obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych powinny zakończyć cykl szczepienia przewidzianych w Kalendarzu szczepień.

Wykonawstwo szczepień w grupie trzylatków za 2024r. wynosi 89,2 %, natomiast za 2023r. wynosiło 89,7 %. – spadek wykonawstwa szczepień o 0,5 %. Są to trzylatki, które otrzymały wszystkie szczepienia przewidziane dla tej grupy wiekowej.

Ponadto w analizowanej grupie w 2024 r. 4 osoby nie posiadały jakichkolwiek szczepień, natomiast w 2023r. nie notowano osób nie posiadających jakichkolwiek szczepień.

Wykres 7. Analiza procentowa wykonawstwa szczepień w powiecie monieckim za rok 2023 i 2024

Na koniec 2024 r. stwierdzono 166 osób do 19 roku życia uchylających się od obowiązku szczepień (Na ostatni dzień 2023 r. liczba ta wynosiła 50). Przyczyną uchylania się od obowiązku szczepień jest obawa prawnych opiekunów o stan zdrowia dziecka po podaniu szczepienia oraz wpływ ruchów antyszczepionkowych.

W stosunku do opiekunów prawnych dzieci nieszczepionych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach wystosował 34 upomnienia zawierające wezwanie do wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej oraz 116 pism przypominających o ustawowym obowiązku szczepień.

1.4 OCENA STANU SANITARNEGO PODMIOTÓW LECZNICZYCH

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach w 2024 roku obejmował nadzorem działalność leczniczą prowadzoną w **47 obiektach, w tym:**

- **35 podmiotach leczniczych, w tym:**
 - 2 szpitalach,
 - 2 zakładach opiekuńczo-leczniczych,
 - 2 innych, niż szpital stacjonarnych i całodobowych podmiotach (zakład pomocy doraźnej, oddział rehabilitacyjny)
 - 26 przychodniach /ośrodkach zdrowia / poradniach /ambulatoriach z izbą chorych / lecznicach,
 - 1 zakładzie rehabilitacji leczniczej,

- 1 zakładzie badań diagnostycznych i medycznym laboratorium diagnostycznym (punkt pobrań materiału do badań),
- 1 innym ambulatoryjnym podmiocie (centralna sterylizatornia)

Tabela nr 3. Podmioty wykonujące działalność leczniczą wg. kontroli PIS w PSSE w Mońkach za 2024 rok.

Wyszczególnienie					Liczba urządzeń i obiektów					
					według ewidencji na 31 XII	skontrolowanych				
						ogółem	% skontrolowanych	ze stwierdzonym złym stanem		
higieniczno-sanitarnym i technicznym	tylko higieniczno-sanitarnym	tylko technicznym								
Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	Ogółem			1	35	22	67	1	1	1
	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne	szpitalne	Szpitalne ogółem	2	2	2	100	0	0	0
			- w tym szpitalne jednodniowe	3	0	0	0	0	0	0
			- w tym szpitalne uzdrowiskowe	4	0	0	0	0	0	0
		inne niż szpitalne	Zakłady opiekuńczo-lecznicze	5	2	2	100	0	0	0
			Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	6	0	0	0	0	0	0
			Zakłady rehabilitacji leczniczej	7	0	0	0	0	0	0
			Sanatoria	8	0	0	0	0	0	0
			Hospicja	9	0	0	0	0	0	0
			Inne	10	2	2	100	1	0	0
	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	Przychodnie, ośrodki zdrowia , poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice	11	26	14	54	0	1	1	
		Zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne	12	1	1	100	0	0	0	
		Zakłady rehabilitacji leczniczej	13	1	1	100	0	0	0	

	Inne ogółem	¹⁴	1	0	0	0	0	0
	W tym uzdrowiskowe	¹⁵	0	0	0	0	0	0

▪ **12 praktykach zawodowych, w tym:**

- 5 indywidualnych praktykach lekarskich, (w tym 5 indywidualnych praktykach lekarzy dentystów),
- 5 indywidualnych specjalistycznych praktykach lekarskich (w tym 4 indywidualnych specjalistycznych praktykach lekarzy dentystów),
- 1 grupowej praktyce lekarskiej (w tym 1 grupowej praktyce lekarzy dentystów),
- 1 indywidualnej praktyce pielęgniariskiej

Tabela nr 4. Praktyki zawodowe wykonujące działalność leczniczą wg kontroli PIS w PSSE w Mońkach za 2024 rok

Wyszczególnienie			Liczba urządzeń i obiektów					
			według ewidencji na 31 XII	Skontrolowanych				
				ogółem	%	Ze stwierdzonym złym stanem		
						higieniczno-sanitarnym i technicznym	tylko higieniczno-sanitarnym	tylko technicznym
Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową	Ogółem	1	12	4	30	0	0	0
	Indywidualne praktyki lekarskie ogółem	2	5	2	40	0	0	0
	- w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów	3	5	2	40	0	0	0
	Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem	4	5	1	20	0	0	0
	- w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów	5	4	1	25	0	0	0
	Grupowe praktyki lekarskie ogółem	6	1	1	100	0	0	0
	- w tym grupowe praktyki lekarzy dentystów	7	1	1	100	0	0	0
	Indywidualne praktyki pielęgniarek	8	1	1	0	0	0	0
	Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek	9	0	0	0	0	0	0
	Grupowe praktyki pielęgniarek	10	0	0	0	0	0	0
	Inne	11	0	0	0	0	0	0

W 2024 roku na 47 nadzorowanych obiektów skontrolowano 26 placówek wykonujących działalność leczniczą, co stanowi 55 % ogółu ujętych w ewidencji. Przeprowadzono łącznie **44 kontrole**, w tym 18 kontroli kompleksowych, 18 kontroli tematycznych, 7 kontroli sprawdzających oraz 1 kontrolę interwencyjną.

Na podmioty lecznicze wydano 11 decyzji administracyjnych, w tym 4 decyzje nakazujące, 4 decyzje płatnicze oraz 3 decyzje zmieniające. Ponadto wystosowano 2 wystąpienia do dyrektorów placówek dotyczące złego stanu sanitarno-technicznego kontrolowanych obiektów.

2 BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSTCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSTCIĄ

W prowadzonym w 2024 r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS figurowały **402 zakłady** żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, z czego 240 to obiekty o niskim ryzyku, 145 - o średnim ryzyku i 17 - o wysokim ryzyku. Łącznie spośród wszystkich obiektów ujętych w rejestrze, skontrolowano 229 obiektów, przeprowadzając **294 kontrole i rekontrole** (w tym 21 kontroli interwencyjnych).

W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych dokonano oceny 140 zakładów w oparciu o kryteria zawarte w arkuszu oceny zakładu, uwzględniającego kategorie ryzyka.

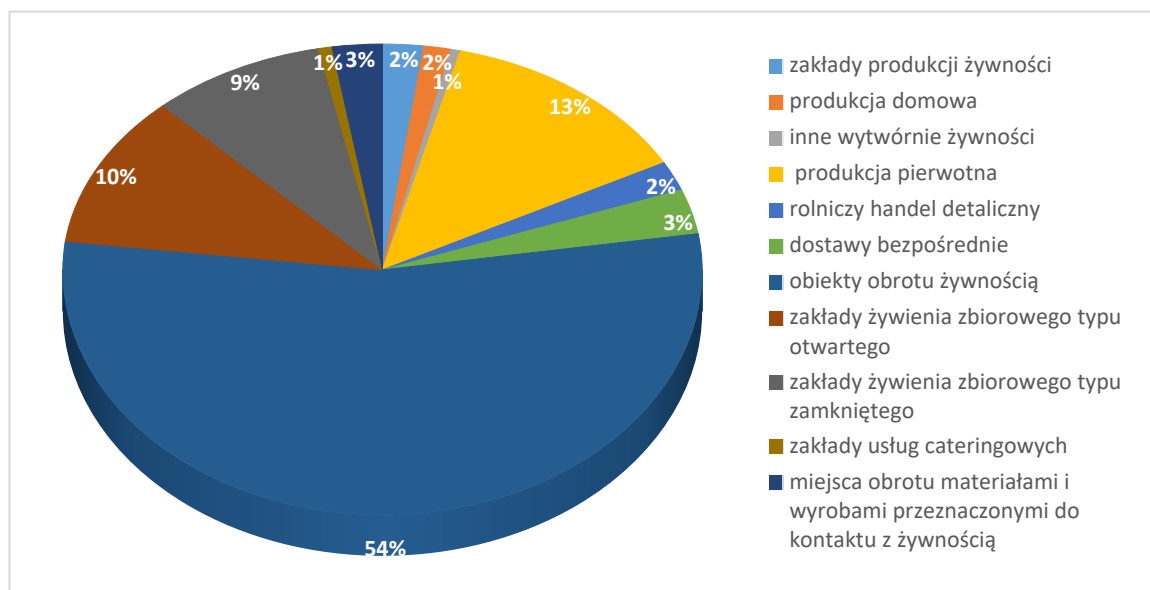
W wyniku prowadzonych działań kontrolnych stwierdzono, że spośród nadzorowanych zakładów żywności i żywienia oraz materiałów wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością 382 zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP, natomiast w 79 zakładach kontrola wewnętrzna jest prowadzona w oparciu o procedury systemu HACCP.

W rezultacie prowadzonego w 2024 r. nadzoru nad zakładami produkcji i obrotu w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wydano 117 decyzji administracyjnych, z czego 1 decyzję przerwania działalności, 12 decyzji zakazujących wprowadzania produktu do obrotu.

Za stwierdzone naruszenia przepisów prawa żywnościowego nałożono 18 mandatów karnych na łączną kwotę 4200 zł.

Według danych zawartych w druku Mz-48 Dział I w 2024 r. pracownicy pionu bezpieczeństwa żywności i żywienia PSSE w Mońkach do badań laboratoryjnych pobrali łącznie 154 próbki w kontrolowanych zakładach żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (w tym: 140 próbek środków spożywczych, 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 12 próbek sanitarnych, tj. wymazów), z czego 2 próbki były kwestionowane.

2.1 OPIS POSZCZEGÓLNYCH GRUP OBIEKTÓW:

Wykres nr 8. Rodzaje obiektów nadzorowanych przez sekcję bezpieczeństwa żywności.

Zakłady produkcji żywności:

W 2024 r. w rejestrze zakładów Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu monieckiego znajdowało się **17 zakładów produkcji żywności**, tj. 1 wytwórnia lodów, 2 automaty do lodów, 3 piekarnie, 1 wytwórnia napojów bezalkoholowych, 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, 1 wytwórnia koncentratów spożywczych, 6 producentów żywności w warunkach domowych oraz 2 inne wytwórnie żywności (koła gospodyń wiejskich). Spośród zakładów ujętych w rejestrze 3 to zakłady o niskim ryzyku, 11 to zakłady o średnim ryzyku i 3 to zakłady o wysokim ryzyku.

Spośród wszystkich zakładów produkcji żywności ujętych w rejestrze skontrolowanych zostało 11 obiektów (1 wytwórnia lodów, 1 automat do lodów, 3 piekarnie, 1 wytwórnia napojów bezalkoholowych, 1 zakład zbożowo – młynarski, 1 wytwórnia koncentratów spożywczych, 1 producent żywności w warunkach domowych i 2 inne wytwórnie żywności). Ocenę w oparciu o obowiązujące kryteria zawarte w arkuszu oceny zakładu przeprowadzono w 10 zakładach produkcyjnych.

We wszystkich 17 zarejestrowanych zakładach produkcji żywności wdrożono zasady GHP/GMP, natomiast w 9 zakładach wdrożono system HACCP.

Ogółem w zakładach produkcji żywności przeprowadzono 21 kontroli sanitarnych i rekontroli, w tym 5 kontroli interwencyjnych (2 kontrole interwencyjne w celu potwierdzenia zasadności wniesionych sygnałów, 2 kontrole interwencyjne przeprowadzone w związku z kwestionowanymi próbami, 1 kontrola interwencyjna w związku z powiadomieniem systemu RASFF).

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 1 zakładzie produkcyjnym stwierdzono następujące nieprawidłowości: niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń (ścian, sufitów).

Nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń związane były z brakiem środków finansowych na remont obiektów.

W toku postępowania administracyjnego wydano 10 decyzji administracyjnych, w tym:

- 2 decyzje nakazujące wykonanie zaleceń,
- 3 decyzje dokonujące zmian w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli PIS,
- 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne,

- 4 decyzje płatnicze.

Ponadto wydano 1 decyzję wykreślającą obiekt z rejestru (producent żywności w warunkach domowych). Przyczyną wydania decyzji było zaprzestanie prowadzenia działalności przez właściciela kuchni domowej.

Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni:

W 2024 r. w rejestrze zakładów Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu monieckiego znajdowały się 74 podmioty zajmujące się produkcją pierwotną, rolniczym handlem detalicznym i dostawami bezpośrednimi (w tym 54 podmioty zajmujące się produkcją pierwotną, 8 podmiotów zajmujących się rolniczym handlem detalicznym i 12 podmiotów zajmujących się dostawami bezpośrednimi).

- 54 podmioty zajmujące się produkcją pierwotną:
 - 2 truskawki i ziemniaki
 - 1 maliny
 - 1 maliny, orzechy laskowe
 - 1 borówka amerykańska
 - 1 czarna porzeczka
 - 1 jabłko, gruszki, śliwki węgierki
 - 1 kapusta i ziemniaki
 - 8 ziemniaki
 - 38 zboża konsumpcyjne (żyto, pszenica, rzepak, kukurydza, jęczmień, owies)
- 12 podmiotów prowadzących dostawy bezpośrednie:
 - 1 porzeczka czarna, porzeczka czerwona, wiśnia
 - 1 pomidory
 - 1 jabłko, ziemniaki
 - 9 ziemniaki
- 8 podmiotów prowadzących działalność w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego: 7 podmiotów w zakresie przetwórstwa owocowo-warzywnego (produkcja konfitur, dżemów, soków, ogórków kiszonych, chleba) i 1 podmiot w zakresie produkcji mąki pszennej, żytniej.

Spośród wszystkich zakładów ujętych w rejestrze skontrolowanych zostało 20 obiektów (10 podmiotów zajmujących się produkcją pierwotną, 3 podmioty zajmujące się RHD i 7 podmiotów zajmujących się dostawami bezpośrednimi). Ocenę w oparciu o obowiązujące kryteria zawarte w arkuszu oceny zakładu przeprowadzono w 20 zakładach. Spośród zakładów ujętych w rejestrze 66 zakładów to zakłady o niskim ryzyku, 1 zakład o średnim ryzyku i 7 zakładów o wysokim ryzyku. W wyniku kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

Obiekty obrotu żywnością:

W 2024 r. w rejestrze zakładów Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu monieckiego znajdowało się 218 obiektów obrotu żywnością, tj. 102 sklepy spożywcze, 4 kioski, 11 aptek i punktów aptecznych, 1 magazyn hurtowy, 26 obiektów ruchomych i tymczasowych, 53 środki transportu i 21 innych obiektów obrotu żywnością. Spośród omawianej grupy obiektów skontrolowanych zostało 87 obiektów obrotu żywnością.

W 207 obiektach obrotu żywnością wdrożono zasady GHP/GMP, natomiast w 26 obiektach wdrożono system HACCP.

Ogółem w obiektach obrotu żywnością przeprowadzono 170 kontroli sanitarnych, w tym 13 kontroli interwencyjnych (8 kontroli interwencyjnych w celu potwierdzenia zasadności wniesionych sygnałów, 4 kontrole interwencyjne w związku z powiadomieniami systemu RASFF) i 1 kontrolę interwencyjną przeprowadzoną w związku pismem PPIS w Białymstoku dotyczącym nieprawidłowego znakowania środków spożywczych wyprodukowanych dla firmy Lodziarz.pl).

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 26 obiektach obrotu żywnością stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- brak zabezpieczenia nieopakowanych środków spożywczych oferowanych do sprzedaży w systemie samoobsługowym przed zanieczyszczeniami ze strony kupujących,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych łatwo psujących się, tj. w temperaturach niezgodnych z zaleceniami producentów,
- brak systematycznych zapisów dokumentujących realizację GHP,
- nieprzestrzeganie opracowanej procedury postępowania ze środkami spożywczymi niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz brak dokumentów potwierdzających zagospodarowanie wycofanych z obrotu środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego,
- brak warunków do higienicznego mycia i osuszania rąk (brak bieżącej ciepłej wody, zepsute krany),
- niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń, sprzętu pomocniczego, wyposażenia i urządzeń w obiekcie,
- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń zakładu (zniszczone sufity, ściany, podłogi),
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych znakowanych niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- prowadzenie działalności w zakresie obrotu żywnością bez zatwierdzenia i wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- wprowadzanie do obrotu w sklepiku szkolnym środków spożywczych, które nie należały do grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Przechowywanie środków spożywczych w temperaturze niezgodnej z zaleceniami producentów oraz brak zabezpieczenia nieopakowanych środków spożywczych oferowanych do sprzedaży, wynikały z niedostatecznej ilości urządzeń chłodniczych oraz braku świadomości personelu. Nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego urządzeń oraz brak warunków do higienicznego mycia i osuszania rąk związane były z brakiem środków finansowych na zakup nowych urządzeń chłodniczych, podgrzewaczy wody i kranów. Przyczynami pozostałych nieprawidłowości były nieodpowiedzialność przedsiębiorców i zaniedbania personelu.

W toku postępowania administracyjnego w obiektach obrotu żywnością wydano 75 decyzji administracyjnych, w tym:

- 1 decyzję przerwania działalności zakładu,
- 12 decyzji dotyczących zakazu wprowadzania środków spożywczych do obrotu. Przyczyną wydania decyzji było wprowadzanie przez przedsiębiorców żywności po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości.

- 20 decyzji nakazujących wykonanie zaleceń,
- 2 decyzje przedłużające wykonanie zaleceń,
- 1 decyzję wygaszającą,
- 7 decyzji dokonujących zmian w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli PIS,
- 32 decyzje płatnicze.

Ponadto wydano 32 decyzje zatwierdzające nowy obiekt i 1 decyzję zatwierdzającą w zakresie rozszerzenia działalności zakładu. Wydano również 12 decyzji wykreślających obiekty z rejestru. Przyczyną wydania decyzji było zaprzestanie prowadzenia działalności przez przedsiębiorców.

W toku działań kontrolnych na przedsiębiorców nałożono 16 mandatów karnych na łączną kwotę 3400 zł. (za wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości oraz niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń i wyposażenia).

W 2024 r. wysłano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej do PPWIS w Białymstoku dotyczący prowadzenia działalności w zakresie obrotu żywnością bez zatwierdzenia i wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz sprzedaży w jednostce systemu oświaty środków spożywczych innych niż objęte grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 52c ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia. PPWIS w Białymstoku wymierzył karę pieniężną w wysokości 2500 zł właścicielowi sklepu za nieprawidłowości objęte wnioskiem.

Wniosków o ukaranie do Sądu oraz aktów oskarżenia i zawiadomień do prokuratury nie kierowano.

Zakłady żywienia zbiorowego:

W 2024 r. w rejestrze zakładów Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu monieckiego znajdowały się 82 zakłady żywienia zbiorowego (42 zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego, 37 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego i 3 zakłady usług cateringowych).

W 82 obiektach wdrożono zasady GHP/GMP, natomiast w 44 obiektach wdrożono system HACCP. Pracownicy PSSE w Mońkach w zakładach żywienia zbiorowego przeprowadzili 78 kontroli sanitarnych, w tym 3 kontrole interwencyjne (2 kontrole interwencyjne w celu potwierdzenia zasadności wniesionych sygnałów i 1 kontrola interwencyjna w związku z powiadomieniem systemu RASFF).

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 8 obiektach żywienia zbiorowego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak segregacji asortymentowej żywności przechowywanej w urządzeniach chłodniczych,
- nieaktualne treści i założenia opracowanego systemu HACCP,
- brak systematycznych zapisów dokumentujących realizację GHP/GMP i HACCP oraz nieprzestrzeganie przez personel ustalonych zasad GHP/GMP,
- niewłaściwy stan sanitarny sprzętu wyposażenia i urządzeń w zakładzie,
- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń zakładu (zniszczone sufity, ściany),
- brak zabezpieczenia okien/drzwi przed dostępem owadów,

Nieprawidłowości dotyczące braku segregacji asortymentowej przechowywanej żywności w urządzeniach chłodniczych wynikały z niedostatecznej ilości urządzeń chłodniczych oraz braku świadomości personelu. Nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń związane były z brakiem środków finansowych na remont obiektów. Przyczynami pozostałych nieprawidłowości były: nieodpowiedzialność przedsiębiorców i zaniedbania personelu.

W toku postępowania administracyjnego w obiektach żywienia zbiorowego wydano 30 decyzji administracyjnych, w tym:

- 9 decyzji nakazujących wykonanie zaleceń,
- 2 decyzje wygaszające,
- 2 decyzje dokonujące zmian w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli PIS,
- 17 decyzji płatniczych.

Ponadto wydano 6 decyzji zatwierdzających nowy obiekt i 3 decyzje zatwierdzające w zakresie rozszerzenia działalności zakładu. Wydano również 7 decyzji wykreślających obiekty z rejestru. Przyczyną wydania decyzji było zaprzestanie prowadzenia działalności przez przedsiębiorców.

W toku działań kontrolnych na przedsiębiorców nałożono 2 mandaty karne na kwotę 800 zł (za niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń i wyposażenia).

Wniosków o ukaranie do Sądu, wniosków o nałożenie kar pieniężnych przez PPWIS oraz aktów oskarżenia i zawiadomień do prokuratury nie kierowano.

Miejsca obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2024 r. w rejestrze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach znajdowało się **11 miejsc obrotu materiałami i wyrobami** przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (są to sklepy przemysłowe).

Pracownicy PSSE w Mońkach w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością przeprowadzili 5 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

Wydano 1 decyzję administracyjną. Była to decyzja dokonująca zmian w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli PIS. Ponadto wydano 2 decyzje wykreślające obiekt z rejestru. Przyczyną wydania decyzji było zaprzestanie prowadzenia działalności przez przedsiębiorców.

2.2 REALIZACJA PROGRAMU OCENY STANU ŻYWIENIA PACJENTÓW W SZPITALACH NA PODSTAWIE JADŁOSPISÓW/POSIŁKÓW

W 2024 roku skontrolowano 2 bloki żywienia w szpitalach pod względem jakości i sposobu żywienia. Dokonano oceny 2 jadłospisów dekadowych przy zastosowaniu „Arkusza oceny dekadowej jadłospisów”, otrzymana końcowa punktacja oceniła jadłospisy jako zadowalające.

W jednym z bloków żywienia pobrano 4 próbki posiłków (całodzienna racja pokarmowa) oraz dekadowe zestawienie produktów do oceny teoretycznej jadłospisu.

Podczas badań laboratoryjnych próbek posiłków całodzienniej racji pokarmowej oznaczono wartość energetyczną, zawartość białka, tłuszczu, węglowodanów, chlorku sodu oraz wapnia i żelaza. Wyniki analiz chemicznych dotyczących zawartości białka, tłuszczu i węglowodanów porównano do obliczeń teoretycznych wykonanych na podstawie danych uzyskanych z raportów magazynowych. Dopuszczalne różnice między obliczeniami teoretycznymi a wynikami uzyskanymi na drodze analizy chemicznej nie powinny przekraczać $\pm 10\%$. Zawartość energii w całodzienniej racji pokarmowej wyniosła 86,7% realizacji uzyskanej na drodze obliczeń teoretycznych, białka 113,3%, tłuszczu 78,8%, a węglowodanów 87,9%.

Analiza chemiczna posiłków pobranych do badań wykazała, że procent energii pochodzącej z kolacji wynosi 34% - jest wyższy niż zalecany (25-30%). Ponadto procentowy udział energii pochodzącej z białka został przekroczony w obiedzie - wyniósł 28% a według zaleceń powinien wynosić 10-20%, natomiast w przekąsce był zbyt niski – wyniósł 7% zamiast 10-20%. Udział energii z tłuszczu został przekroczony w obiedzie – wyniósł

39%, natomiast jest zbyt niski w przekąsce – wyniósł 3%, natomiast według zaleceń powinien wynosić 20-35%. Procentowy udział energii z węglowodanów jest zbyt niski w przypadku obiadu (33%) i zbyt wysoki w przekąsce (91%) podczas gdy norma wynosi 45-65%.

Oznaczona laboratoryjnie w całodiennej racji pokarmowej zawartość chlorku sodu wynosiła 11,5 g co nie jest zgodne z zalecanym przez WHO dziennym spożyciem (tj. 5-6g). Oznaczona zawartość żelaza (6,3 mg) nie jest zgodna z zalecanym dziennym spożyciem tego składnika (tj.: 14 mg). Oznaczona zawartość wapnia (1121 mg) jest zgodna z zalecaniami dziennego spożycia tego składnika (tj.: 1200 mg).

Ocena żywienia na podstawie analizy dekadowego zestawienia produktów wykazała, że wartość energetyczna w ocenianej dekadzie jest zgodna ze średnim zapotrzebowaniem danej grupy żywionych (95% realizacji). Zawartości wapnia i witaminy C są zgodne z zalecanym spożyciem grupy (85% realizacji). Zawartość żelaza wynosi 79% realizacji i jest niezgodna w stosunku do średniego zapotrzebowania w tej grupie (85% realizacji). Udział energii z białka (16%), tłuszczu (34%) oraz węglowodanów (49%) przypadający na jeden dzień dekady jest właściwy w stosunku do założonych kryteriów (białko 10-20%; tłuszcze 20-35%; węglowodany 45-65%).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach skierował wystąpienie do dyrekcji szpitala z prośbą o przeanalizowanie materiałów z dokonanej oceny żywienia pacjentów i informację o działaniach podjętych w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości dot. żywienia pacjentów.

2.3 NADZÓR NAD JEDNOSTKAMI SYSTEMU OŚWIATY, W TYM W ZAKRESIE SPEŁNIENIA WYMAGAŃ PRZEPISÓW ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ZDROWIA Z DNIA 26 LIPCA 2016 R. W SPRAWIE GRUP ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH PRZEZNACZONYCH DO SPRZEDAŻY DZIECIOM I MŁODZIEŻY W JEDNOSTKACH SYSTEMU OŚWIATY ORAZ WYMAGAŃ JAKIE MUSZĄ SPEŁNIAĆ ŚRODKI SPOŻYWCZE STOSOWANE W RAMACH ŻYWIENIA ZBIOROWEGO DZIECI I MŁODZIEŻY W TYCH JEDNOSTKACH.

Realizując powyższe przedsięwzięcie pracownicy sekcji BŻ podejmowali takie działania jak przeprowadzanie kontroli bloków żywienia funkcjonujących w jednostkach systemu oświaty ze zwróceniem uwagi m.in. na ocenę planowania i realizacji sposobu żywienia. Oceniano jadłospisy dekadowe używając list wspomagających ocenę żywienia w przedszkolu/szkole oraz listy wspomagającej ocenę żywienia całodziennego pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku. Sprawdzano także jakość surowców wykorzystywanych do produkcji posiłków ich identyfikowalność, prawidłowość przechowywania i dystrybucji sporządzanych posiłków. Dokonywano oceny stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych i socjalnych, w oparciu o kryteria ustalone w „Arkuszu oceny zakładu” oraz obowiązujące przepisy prawa. Oceniano również m.in.:

- higienę zatrudnionego personelu,
- potwierdzenie udziału personelu w szkoleniach na temat bezpieczeństwa żywności i żywienia,
- prawidłowość prowadzenia procesów mycia i dezynfekcji naczyń, sprzętu oraz opakowań,
- stopień wdrożenia i stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej oraz procedur systemu HACCP, a także sposób dokumentowania prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Osobom odpowiedzialnym za żywienie oraz przygotowującym posiłki udzielano porad i wskazówek dotyczących zasad prawidłowego układania jadłospisu, w tym zgodnie z zasadami zawartymi w obowiązującym rozporządzeniu ustanawiającym wymagania, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży.

W 2024 r. w zakresie spełnienia wymagań przepisów rozporządzenia MZ z dnia 26 lipca 2016 r. skontrolowano:

- 6 stołówek szkolnych (w tym w 2 w systemie cateringowym),
- 1 stołówkę w internacie typu samodzielnego,
- 6 stołówek przedszkolnych (w tym 4 prowadzące żywienie w systemie cateringowym),
- 2 stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych (w tym 1 w systemie cateringowym),
- 2 sklepiki szkolne.

W wyniku kontroli w 2 stołówkach szkolnych typu samodzielnego stwierdzono uchybienia w zakresie nieprawidłowego stanu technicznego pomieszczeń stołówki. Nieprawidłowości w zakresie przestrzegania wymagań przepisów rozporządzenia MZ z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach nie stwierdzono.

W wyniku kontroli w 2 stołówkach przedszkolnych typu samodzielnego stwierdzono uchybienie w zakresie nieprawidłowego stanu technicznego pomieszczeń stołówki oraz brak segregacji asortymentowej w urządzeniu chłodniczym znajdującym się w magazynie. Nieprawidłowości w zakresie przestrzegania wymagań przepisów rozporządzenia MZ z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach nie stwierdzono.

Grzywnien w drodze mandatu karnego nie stosowano.

W sklepikach szkolnych przeprowadzono 1 kontrolę urzędową w wyniku której nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości oraz 1 kontrolę interwencyjną w związku z sygnałem dotyczącym podejrzenia sprzedaży produktów spożywczych niespełniających wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Podczas kontroli zarzuty ujęte w sygnale potwierdziły się. Stwierdzono następujące uchybienia z zakresu przestrzegania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r.:

- do obrotu wprowadzane były środki spożywcze, które nie należały do grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach;

- brak do wglądu dokumentacji potwierdzającej, że wprowadzane do sprzedaży, na terenie jednostki systemu oświaty, środki spożywcze bez opakowań spełniają wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w zakresie zawartości cukru, tłuszczu, sodu/soli w 100 g gotowego produktu do spożycia.

Poza uchybieniami dotyczącymi nieprawidłowości w zakresie przestrzegania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. stwierdzono, że zakład prowadzi działalność w zakresie sprzedaży środków spożywczych bez uzyskania zgody właściwego Powiatowego Inspektora Sanitarnego – brak zatwierdzenia i wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz wprowadza do sprzedaży środki spożywcze bez opakowań producenta, które nie zostały opatrzone w miejscu sprzedaży wymaganymi dla konsumentów informacjami takimi jak: nazwa produktu, wykaz składników, włącznie ze wskazaniem substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji oraz danymi identyfikującymi producenta.

W związku z powyższymi uchybieniami został przygotowany i wysłany wniosek o ukaranie do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku dot. prowadzenia działalności w zakresie obrotu żywnością bez zatwierdzenia i wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz sprzedaży w jednostce systemu oświaty środków spożywczych innych niż objęte grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 52c ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia. PPWIS w Białymstoku wymierzył karę pieniężną właścicielowi sklepiku za nieprawidłowości objęte wnioskiem. Ponadto w związku ze stwierdzeniem uchybień w powyższym sklepiku szkolnym wysłano wystąpienie do Dyrekcji Szkoły z prośbą o zwrócenie szczególnej uwagi na wprowadzane na terenie szkoły środki spożywcze.

W 2024 r. wystosowano również wystąpienia do dyrekcji jednostek systemu oświaty oraz właścicieli sklepików szkolnych (17 wystąpień) informujące o nowych regulacjach prawnych dotyczących sprzedaży napojów z dodatkiem kofeiny i tauryny.

2.4 NADZÓR NAD BEZPIECZEŃSTWEM ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOCIĄ W ODNIESIENIU DO KONTROLI POZIOMU ZANIECZYSZCZEŃ CHEMICZNYCH, MIKROBIOLOGICZNYCH, BIOLOGICZNYCH I FIZYCZNYCH PRODUKOWANYCH I WPROWADZANYCH DO OBROTU NA TERENIE POWIATU MONIECKIEGO.

W 2024 roku wszystkie próbki pobrano zgodnie z planem. Łącznie na terenie powiatu monieckiego pobrano **158 próbek** (w tym 140 próbek żywności, 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 4 próbki posiłków, 12 próbek sanitarnych), dokonano 1 oceny żywienia na podstawie analizy jadłospisu dekadowego. Zakwestionowano 6 prób (3 próbki filetów z piersi kurczaka, 1 próbkę pyłku kwiatowego, 1 próbkę suplementu diety, 1 próbkę mąki żytniej).

W poszczególnych grupach obiektów, liczby próbek pobranych i kwestionowanych przedstawiają się następująco:

- **zakłady produkcji żywności** - pobrano 25 próbek żywności - 1 próbkę w wytwórni napojów bezalkoholowych, 11 próbek w wytwórni koncentratów spożywczych, 1 próbkę w piekarni, 1 próbkę w zakładzie przemysłu zbożowo-młynarskiego, 5 próbek w wytwórni lodów, 5 próbek z produkcji pierwotnej, 1 próbkę z dostaw bezpośrednich.
- Zakwestionowano 1 próbkę w wytwórni napojów bezalkoholowych.
- **zakłady wprowadzające żywność do obrotu** – pobrano 115 próbek żywności oraz 3 próbki sanitarne, zakwestionowano 1 próbkę.
 - **zakłady żywienia zbiorowego** – pobrano 4 próbki posiłków oraz 9 próbek wymazów sanitarnych, nie były kwestionowane.
 - **zakłady produkcji i wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością** – pobrano 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, nie były kwestionowane.

Podczas przeprowadzanych kontroli urzędowych pracownicy PSSE w Mońkach dokonywali pomiaru jakości tłuszczu smaźalniczego w poszczególnych zakładach OleoTestem – szybkim testem do badania zawartości związków polarnych w tłuszczach smaźalniczych. W każdym kontrolowanym zakładzie jakość tłuszczu była prawidłowa, w związku z tym nie pobierano próbek do badań laboratoryjnych.

W 2024 r. nie było zatruc pokarmowych, nie było też zgłoszeń ze strony przedsiębiorców w zakresie dokonywania oceny żywności importowanej w celu wydania stosownego świadectwa.

W 2024r. przy pobieraniu próbek dokonywano oceny ich znakowania, co odnotowywano w protokołach kontroli zakładu oraz protokołach pobrania próbki.

2.5 ZAPEWNIENIE PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA SYSTEMU RASFF POPRZEC WSPÓŁPRACĘ W TYM ZAKRESIE Z INNYMI JEDNOSTKAMI KONTROLNYMI W OBSZARZE POSIADANYCH KOMPETENCJI, WŁAŚCIWYMI MIEJSCOWO ORGANAMI PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W KRAJU ORAZ PODLASKIM WOJEWÓDZKIM INSPEKTOREM SANITARNYM W BIAŁYMSTOKU.

Powyższe przedsięwzięcie realizowano m.in. poprzez:

- bieżącą analizę wszelkich wytycznych i poleceń jednostki nadrzędnej dotyczących sieci powiadamiania i współpracy (ACN),
- bieżącą analizę wyników badań pobranych próbek środków spożywczych pod kątem zagrożenia dla zdrowia ludzi,
- bieżącą analizę otrzymywanych powiadomień w ramach sieci powiadamiania i współpracy (ACN),
- przeprowadzanie kontroli sanitarnych w nadzorowanych obiektach w związku z otrzymanymi powiadomieniami,
- udzielanie odpowiedzi państwowym inspektorom sanitarnym przesyłającym powiadomienia.

W 2024 roku PPIS w Mońkach otrzymał łącznie 15 powiadomień w ramach sieci powiadamiania i współpracy (ACN).

Pracownicy Sekcji BŻ zapoznawali się ze wszystkimi powiadomieniami i kiedy było to konieczne przeprowadzali kontrole interwencyjne. W 2024 roku przeprowadzili 6 kontroli interwencyjnych w związku z ww. powiadomieniami w 4 sklepach spożywczych, 1 zakładzie usług cateringowych oraz 1 zakładzie produkcyjnym (piekarni).

W przypadku braku list dystrybucyjnych pracownicy Sekcji BŻ podczas przeprowadzania bieżących kontroli urzędowych zwracali uwagę na dostępność w obrocie produktów objętych powiadomieniami.

W 2024 r. odbyły się 2 posiedzenia zespołu ds. analizy ryzyka zakwestionowanego produktu żywieniowego.

2.6 NADZÓR NAD ŻYWNOŚCIĄ „PROZDROWOTNĄ”

Na terenie powiatu monieckiego nie ma zakładów prowadzących produkcję, dystrybucję lub import/eksport suplementów diety, żywności dla określonych grup, a także środków spożywczych wzbogacanych, w tym również nie ma zakładów prowadzących produkcję, dystrybucję lub import/eksport nowej żywności i nowych składników żywności w suplementach diety, żywności dla określonych grup, a także środkach spożywczych wzbogacanych.

Na terenie powiatu monieckiego funkcjonuje 1 zakład, który jest zakwalifikowany jako wytwórnia napojów bezalkoholowych, ponieważ główną jego działalnością jest produkcja napojów bezalkoholowych gazowanych i niegazowanych. Od lipca 2022 r. zakład ten rozpoczął również produkcję suplementów diety w postaci syropu z dodatkiem witaminy C i D.

W 2024 r. w powyższym zakładzie przeprowadzono 2 kontrole - urzędową oraz tematyczną obejmującą m.in. znakowanie wyprodukowanych suplementów diety. Podczas kontroli pobrano do badań laboratoryjnych próbkę suplementu diety w kierunku oceny prawidłowości znakowania oraz oznaczania zawartości witamin,

składników mineralnych i innych substancji wykazujących efekt odżywczy i/lub fizjologiczny w suplementach diety. Ocena znakowania opakowania przedmiotowego suplementu diety wykazała niezgodność z art. 3 ust. 3 pkt 39 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 sierpnia 2024 r. (Dz. U. 2023 r., poz. 1448). Zgodnie z powyższą oceną:

- produkt nie spełnia wymagań definicji suplementu diety jako „środka spożywczego wprowadzonego do obrotu w formie umożliwiającej dawkowanie”,
- przedmiotowy suplement nie posiada stosownej miarki, umożliwiającej odmierzenie porcji produktu,
- zaproponowany sposób podania produktu może narazić konsumenta na niezamierzone przekroczenie dziennego zalecanego spożycia produktu.

W związku z powyższym przeprowadzono kontrolę interwencyjną u producenta, podczas której stwierdzono, że kwestionowany suplement diety nie został wprowadzony do obrotu. Przedsiębiorca przeprowadził działania naprawcze oznakował swoje produkty poprawioną etykietą.

Na terenie powiatu monieckiego nie ma punktów internetowej sprzedaży środków spożywczych, w tym suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz środków spożywczych wzbogacanych. Jeden sklep spożywczy prowadzony stacjonarnie, prowadzi również sprzedaż żywności, w tym suplementów diety za pośrednictwem portalu Allegro. W 2024 r. przeprowadzono 2 kontrole – tematyczną w zakresie oceny prawidłowości znakowania żywności w odniesieniu do spełnienia wymagań określonych rozporządzeniem (WE) nr 1169/2011 oraz innymi przepisami szczegółowymi dot. znakowania żywności opakowanej i nieopakowanej odnoszącymi się do obszaru bezpieczeństwa żywności zdefiniowanego w ustawie z dnia 25.08.2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2023 r. poz. 1448), z uwzględnieniem żywności GMO, suplementów diety i żywności wzbogacanej oraz kontrolę urzędową. Podczas obydwu kontroli dokonano również przeglądu ofert zamieszczanych przez ww. przedsiębiorcę na portalu Allegro – nie stwierdzono w sprzedaży suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz środków spożywczych wzbogacanych.

Nadzór nad w/w grupami środków spożywczych sprawowano przede wszystkim w obiektach sprzedaży detalicznej.

Zakres kontroli obejmował:

- ocenę znakowania, w tym: prawidłowości stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych; zgodności z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego z uwzględnieniem substancji, które nie powinny być stosowane w składzie suplementów diety;
- ocenę sposobu prezentacji i reklamy żywności dla określonych grup;
- ocenę warunków przechowywania i ekspozycji, zgodnie z wymaganiami obowiązujących przepisów prawnych;
- sprawdzanie czy w obrocie znajdują się preparaty niedopuszczone do obrotu, w tym zafałszowane substancjami, które mogą wykazywać właściwości farmakologiczne,
- przegląd portali internetowych pod kątem sprzedaży suplementów diety, których reklamy naruszają przepisy prawa żywnościowego.

Wśród ww. środków spożywczych oceniono 15 partii suplementów diety pod kątem znakowania oświadczeniami żywieniowymi i zdrowotnymi.

Ponadto podczas kontroli sprawdzano oznakowanie pobieranych próbek - 1 partii suplementu diety oraz 7 środków spożywczych z grupy żywność dla określonych grup.

Podczas kontroli urzędowych aptek (4 obiekty) sprawdzano przestrzeganie art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia - nie stwierdzono prowadzenia reklamy preparatów do początkowego żywienia niemowląt ani działań promocyjnych zachęcających do nabycia preparatów

służących do początkowego żywienia niemowląt i przedmiotów służących do karmienia niemowląt, aby nie zniechęcać do karmienia piersią. W trakcie kontroli uchybień z omawianego zakresu nie stwierdzono.

2.7 WYNIKI NADZORU NAD PRZESTRZEGANIEM PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW WARUNKÓW OKREŚLONYCH W ROZPORZĄDZENIACH NR 1829/2003 I 1830/2003 DOTYCZĄCYCH ŻYWNOSCI GENETYCZNIE ZMODYFIKOWANEJ

Nadzór w w/w zakresie realizowano głównie w ramach kontroli urzędowych zakładów, w których do produkcji mogą być stosowane surowce potencjalnie zawierające lub składające się z organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz zakładów, w których mogłyby znajdować się powyższe środki spożywcze w obrocie handlowym. Zaplanowano także nadzór nad tym zagadnieniem w ramach kontroli tematycznych dotyczących oceny znakowania środków spożywczych.

Łącznie w ramach realizacji ww. zagadnienia skontrolowano 16 zakładów, w tym 5 zakładów produkcji żywności (3 piekarnie, 1 wytwórnia koncentratów spożywczych, 1 wytwórnia napojów bezalkoholowych), 8 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, 3 zakłady obrotu żywnością (sklepy spożywcze).

W zakresie objętym ww. tematem przeprowadzono 16 kontroli, sporządzono 16 protokołów. Żaden z protokołów nie zawierał uchybień w zakresie powyższego tematu kontroli. Decyzji w sprawie żywności zmodyfikowanej genetycznie nie wydawano.

W piekarniach przeprowadzono kontrolę urzędową z wykorzystaniem listy pytań kontrolnych pod kątem prawidłowego znakowania na obecność GMO. Dodatkowo pochodzenie używanych surowców przedsiębiorcy potwierdzali stosowną dokumentacją deklarującą i potwierdzającą brak modyfikacji genetycznej. Podczas kontroli w obiektach obrotu żywnością zwracano uwagę na żywność potencjalnie zawierającą składniki modyfikowane genetycznie.

Wśród obiektów nadzorowanych przez PSSE w Mońkach nie ma importerów ani dystrybutorów środków spożywczych zawierających lub składających się z GMO oraz wyprodukowanych z GMO. Producenci również nie stosują surowców GMO. Kontrole przeprowadzane w obrocie również nie stwierdzają obecności środków spożywczych zawierających lub składających się z GMO oraz wyprodukowanych z GMO.

W trakcie oceny surowców i wyrobów gotowych w skontrolowanych zakładach, na podstawie informacji zawartych w oznakowaniu oraz dokumentacji towarzyszącej nie stwierdzono produktów wyprodukowanych z surowców genetycznie modyfikowanych. Pochodzenie używanych surowców przedsiębiorcy potwierdzali stosowną dokumentacją deklarującą brak modyfikacji produktu.

2.8 ROZPATRYWANIE INTERWENCJI, SKARG I ODWOŁAŃ OD SPOŁECZEŃSTWA

W 2024 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach wpłynęło 12 sygnałów (w tym 4 anonimowe) dotyczących niespełnienia przez przedsiębiorców postanowień obowiązującego prawa, w tym 5 z nich zostało potwierdzonych. Przeprowadzono 12 kontroli interwencyjnych w celu potwierdzenia zasadności wniesionych sygnałów. Wystawiono 3 mandaty karne. Wydano 5 decyzji nakazujących usunięcie uchybień, w tym 3 decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Zgłaszane nieprawidłowości odnosiły się do zakładów:

[Zakłady produkcyjne:](#)

1 sygnał otrzymany z innej Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej dot. chleba o niewłaściwej jakości zdrowotnej. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w piekarni. Sporządzono protokół bez uchybień. Sygnał nie został potwierdzony.

1 sygnał otrzymany z innej Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej dot. podejrzenia zatrucia pokarmowego. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w wytwórni koncentratów spożywczych. Sporządzono protokół bez uchybień. Sygnał nie został potwierdzony.

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte:

1 sygnał dotyczący podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej produkowanych potraw, nieprzestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych, niewłaściwego postępowania z odpadami komunalnymi oraz niewłaściwego zabezpieczenia lokalu przed dostępem owadów.

W zakładzie przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Sygnał został częściowo potwierdzony, sporządzono protokół z uchybieniami. Wydano decyzję nakazującą.

1 sygnał dotyczący obecności szkodników i niewłaściwego stanu sanitarnego. W zakładzie przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Nie stwierdzono nieprawidłowości, sygnał nie został potwierdzony.

Obiekty obrotu żywnością:

2 sygnały otrzymane od Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Białymstoku dot. podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych. Przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne w 2 sklepach. Sporządzono 2 protokoły bez uchybień. Sygnały nie zostały potwierdzone.

1 sygnał dotyczący podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w sklepie. Sporządzono protokół bez uchybień. Sygnał nie został potwierdzony.

1 sygnał dotyczący podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych. W sklepie przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Sygnał został potwierdzony, sporządzono protokół z uchybieniami. Wydano decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności. Przedsiębiorcę ukarano 1 mandatem karnym na kwotę 100 zł. Po otrzymaniu informacji o wykonaniu nakazów przez stronę przeprowadzano kontrolę sprawdzającą.

1 sygnał przekazany przez WSSE w Białymstoku dot. podejrzenia wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej, nieidentyfikowalnych, podejrzenia niewłaściwego stanu sanitarnego zakładu, niewłaściwego przechowywania środków spożywczych oraz nieprzestrzegania zasad higieny przy sprzedaży. W sklepie przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Sygnał został częściowo potwierdzony, sporządzono protokół z uchybieniami, wydano 1 decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności. Przedsiębiorcę ukarano 1 mandatem karnym na kwotę 200 zł. Po otrzymaniu informacji o wykonaniu nakazów przez stronę przeprowadzano kontrolę sprawdzającą.

1 sygnał anonimowy dotyczący podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych. W sklepie przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Sporządzono protokół bez uchybień. Sygnał nie został potwierdzony.

1 sygnał anonimowy dotyczący podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych. W sklepie przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Sygnał został potwierdzony, sporządzono protokół z uchybieniami, wydano 1 decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności. Przedsiębiorcę ukarano 1 mandatem karnym na kwotę 200 zł. Po otrzymaniu informacji o wykonaniu nakazów przez stronę przeprowadzano kontrolę sprawdzającą.

1 sygnał dotyczący podejrzenia sprzedaży produktów spożywczych niespełniających wymagań zawartych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W sklepiu szkolnym przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Sygnał został potwierdzony, sporządzono protokół z uchybieniami, wydano 1 decyzję nakazującą.

Jak wynika z powyższego we wszystkich przypadkach zgłoszonych sygnałów podejmowane były działania mające na celu weryfikację wnoszonych informacji.

Osobom wnoszącym sygnały, które pozostawiły dane adresowe udzielono pisemnej odpowiedzi.

W 2024 r. nie było odwołań od decyzji wydanych przez PPIS w Mońkach.

3 HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAM I

Ewidencję zakładów prowadzi się i aktualizuje na podstawie centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej, gazet lokalnych, materiałów reklamowych. Na koniec roku sprawozdawczego w ewidencji obiektów w pionie higieny pracy ujętych jest **137 zakładów pracy**.

Tabela nr 5. Zakłady pracy ujęte w ewidencji z podziałem na grupę zagrożeń

Grupa zagrożeń	2023 rok	2024 rok
I	74	68
II	53	52
III	15	17
Suma	142	137

W zakładach pracy skontrolowanych w 2024 roku pracowały 1772 osoby, w tym w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe pracowało 1310 osób. W zakładach skontrolowanych należących do III grupy zagrożeń zatrudnionych jest 1310 osób, w II grupie zagrożeń pracuje 411 osób, zaś w I- 51 osoby. W I grupie zagrożeń – pracodawcy przeważnie sami prowadzą usługi lub działalność, najczęściej nie zatrudniają pracowników bądź zatrudniają pracowników na umowy inne niż o pracę. W grupie tej znajdują się również zakłady, w których podczas wstępnej oceny czynniki szkodliwe nie występują bądź też występują poniżej 0,1 NDS i 0,2 NDN. Są to również zakłady, w których odstąpiono od wykonywania pomiarów.

W 2024 roku zrealizowano **52 kontrole** w zakładach pracy ujętych w harmonogramie i planie kontroli oraz 9 kontroli nieplanowanych.

Zostało przeprowadzonych 7 kontroli interwencyjnych, w tym 4 w związku z sygnałem dotyczącym niewłaściwych warunków pracy (niskimi temperaturami na stanowiskach sprzedaży) w sieci sklepów, 1 w związku z wycofaniem produktu kosmetycznego oraz 2 dotyczące wprowadzania do obrotu produktów

biobójczych zawierających w składzie fosforek glinu lub magnezu.

W 2024 roku stwierdzono przekroczenia normatywów w badaniach i pomiarach czynników szkodliwych środowiska pracy w 1 zakładzie.

3.1 BIEŻĄCY NADZÓR NAD WARUNKAMI ŚRODOWISKA PRACY W ZAKŁADACH PRACY

W 2024 r. w ramach nadzoru nad warunkami środowiska pracy w zakładach pracy przeprowadzono **38 kontroli sanitarnych**.

W trakcie kontroli sanitarnych nie stwierdzono przesunięć pracowników na stanowiskach pracy ze względu na ich stan zdrowia. Badania okresowe przeprowadzają uprawnieni do tego lekarze. Przestrzegane są też przepisy prawne dotyczące zatrudniania młodocianych pracowników – uczniów zawodu i kobiet.

Podczas przeprowadzonych kontroli w 2024 roku nie kwestionowano stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Mońkach, pracownicy zatrudnieni w zakładach stosujących preparaty chemiczne, wyposażeni są w maseczki, okulary kwasoodporne, rękawice kwasoodporne, fartuchy kwasoodporne. Wszystkie środki ochrony indywidualnej posiadają certyfikaty bezpieczeństwa lub deklaracje zgodności.

W szpitalach, przychodniach i ośrodkach zdrowia pracownicy wyposażeni są w rękawiczki lateksowe/gumowe z przedłużonym rękawem. Podczas kontroli w 2024 roku stwierdzono znaczną poprawę warunków. Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

W 2024 roku stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych hałasu w środowisku pracy w 1 zakładzie:

- PKD 91:

Przekroczono natężenie hałasu:

- pracownik gospodarczy, pomieszczenie stolarni – wiata traka; krotność NDN 1,58.

W skontrolowanych zakładach w 2024 roku w narażeniu na czynniki szkodliwe **pracowało 1310 osób**. Wśród czynników szkodliwych występują: hałas, drgania, pyły, czynniki chemiczne, biologiczne i rakotwórcze.

W 2024 roku skontrolowano 53 zakłady, w których przeprowadzono 61 kontroli. Wśród tych zakładów stwierdzono 9 uchybień. Podczas czynności kontrolnych wydano 7 decyzji merytorycznych i 9 nakazów.

Ponadto pracownicy narażeni są na następujące czynniki uciążliwe i szkodliwe:

- czynniki chemiczne – 840 osób,
- czynniki rakotwórcze – 196 osób,
- mikroklimat – 44 osób,

W 2024 roku skontrolowano **33 zakłady**, w których występują czynniki biologiczne, m.in. w zakładach przetwórstwa drewna, mleczarni, zakładach przetwórstwa mlecznego, służbie zdrowia i innych.

Stwierdzono, że pracownicy zostali przeszkoleni z występujących w środowisku pracy czynników biologicznych, czego potwierdzeniem są listy osób obecnych w trakcie szkoleń oraz harmonogram przebiegu szkolenia. Pracownikom zatrudnionym w narażeniu na czynniki biologiczne udostępnione są pomieszczenia do spożywania posiłków, szatnie, umywalnie i inne. Zapewnia się także środki do udzielania pomocy, środki ochrony indywidualnej, mydła dezynfekcyjne bądź preparaty do dezynfekcji rąk oraz środki ochrony zbiorowej. Miejsca z występującym czynnikiem biologicznym są oznakowane znakiem ostrzegającym przed zagrożeniem biologicznym.

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach prowadzony jest rejestr pracowników narażonych na czynniki biologiczne występujące w środowisku pracy z podziałem na: nazwę i adres zakładu,

nazwę mikroorganizmów, grupę zagrożenia, liczbę zatrudnionych w kontakcie ogółem i liczbę kobiet, ryzyko zawodowe i prowadzenie rejestru wymagane dla 3 i 4 grupy zagrożenia.

3.2 NADZÓR NAD PREKURSORAMI NARKOTYKÓW KAT 2 I 3

Tabela nr 6. Obiekty wprowadzające do obrotu prekursory narkotyków kat. 2 i 3 na terenie powiatu monieckiego:

Liczba zakładów w ewidencji (wprowadzających do obrotu prekursory narkotyków kat. 2 i 3)	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba kontroli z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów
5	2	2	0	0	0

Tabela nr 7. Obiekty stosujące prekursory narkotyków kat. 2 i 3 na terenie powiatu monieckiego:

Liczba zakładów w ewidencji (stosujących prekursorów narkotyków kat. 2 i 3)	Liczba skontrolowanych obiektów	Liczba kontroli	Liczba kontroli z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów	Liczba zatrudnionych w skontrolowanych zakładach	Liczba osób pracujących w narażeniu
3	3	3	0	0	0	292	88

Na terenie powiatu monieckiego w 2024 roku nie zlokalizowano importerów i eksporterów prekursorów kategorii 2 oraz eksporterów prekursorów kategorii 3. Ponadto w trakcie prowadzonego nadzoru stwierdzono, że na terenie powiatu monieckiego znajdują się 2 zakłady, w których stosowane są prekursory kategorii 3 (kwas siarkowy, kwas chlorowodorowy) oraz w 1 z nich są stosowane prekursory kategorii 2 (nadmanganian potasu) przeznaczone do badań w laboratorium, oraz do procesu technologicznego.

W 2024 roku skontrolowano 2 zakłady, w którym stosowane są prekursory kat. 3 oraz kat. 2 do przeprowadzania analiz i badań w laboratorium.

W zakładach prowadzona jest dokumentacja rozchodu substancji i mieszanin niebezpiecznych, pracownicy są przeszkoleni odnośnie do bezpiecznej pracy z chemikaliami i zapoznani z kartami charakterystyki. W trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień z zakresu prekursorów.

W PSSE w Mońkach prowadzony jest:

- rejestr zakładów wprowadzających do obrotu i stosujących prekursorzy kategorii 2 i 3 na terenie powiatu monieckiego, zawierający nazwę i adres zakładu, nazwę prekursora kategorii II i III, prowadzoną ewidencję prekursora kategorii II i III, czy dokonywano zmian w ewidencji, informację o transakcjach,
- rejestr importerów i eksporterów prekursorów kat. 2 znajdujących się na terenie powiatu monieckiego,
- rejestr eksporterów prekursorów kat. 3 znajdujących się w powiecie monieckim.

Dotychczas nie wydawano zezwoleń wywozowych podmiotów zajmujących się eksportem bądź tranzytem prekursorów.

3.3 NADZÓR NAD PRODUKTAMI BIOBÓJCZYMI

Tabela nr 8. Obiekty wprowadzające do obrotu produkty biobójcze na terenie powiatu monieckiego:

Liczba zakładów w ewidencji (wprowadzających do obrotu produkty biobójcze)	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba kontroli z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów
14	10	10	0	0	0

Tabela nr 9. Obiekty stosujące produkty biobójcze na terenie powiatu monieckiego:

Liczba zakładów w ewidencji (stosujących produkty biobójcze)	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba kontroli z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów	Liczba zatrudnionych w skontrolowanych zakładach	Liczba osób pracujących w narażeniu
28	10	10	0	0	0	891	452

Podczas prowadzonych inspekcji sprawdzano między innymi:

- prawidłowość oznakowania opakowań produktów biobójczych,
- dostępność karty charakterystyki produktu biobójczego,
- status prawny substancji czynnych zawartych w produktach biobójczych.

W 2024 roku przeprowadzono 10 kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu środki biobójcze oraz 10 kontroli w zakresie stosowania środków biobójczych. Podczas kontroli w 2024 roku nie stwierdzono nieprawidłowości nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych. Pracowników zapoznano z kartami charakterystyki preparatów biobójczych, co potwierdzone jest podpisem na karcie charakterystyki.

3.4 NADZÓR NAD WPROWADZANIEM DO OBROTU DETERGENTÓW

Detergenty są to substancje lub mieszaniny zawierające mydło i/lub inne substancje powierzchniowo czynne, przeznaczone do procesów prania, mycia i czyszczenia. Detergenty wprowadzane są do obrotu w celu używania ich w gospodarstwie domowym, obiektach użyteczności publicznej lub do celów przemysłowych. Na terenie powiatu monieckiego nie funkcjonują producenci detergentów.

W 2024 roku przeprowadzono 3 kontrole obiektów z bieżącego nadzoru, które wprowadzają do obrotu detergenty.

Tabela nr 10. Obiekty wprowadzające do obrotu detergenty na terenie powiatu monieckiego:

Liczba zakładów w ewidencji (wprowadzających do obrotu detergenty)	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba kontroli z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów
7	3	3	0	0	0

3.5 NADZÓR NAD REALIZACJĄ OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCYCH Z ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ZDROWIA Z DNIA 24.07.2012 R. W SPRAWIE SUBSTANCJI CHEMICZNYCH, ICH MIESZANIN, CZYNNIKÓW LUB PROCESÓW TECHNOLOGICZNYCH O DZIAŁANIU RAKOTWÓRCZYM LUB MUTAGENNYM W ŚRODOWISKU PRACY

Tabela nr 11. Podsumowanie – zakłady z czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi

Liczba zakładów w ewidencji	17
Liczba zakładów ujętych w planie kontroli na rok 2023	17
Liczba skontrolowanych zakładów	17
Liczba osób zatrudnionych ogółem w zakładach z czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi	1100
Liczba osób pracujących w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi	194
Liczba kontroli	17
Liczba sporządzonych protokołów/ w tym z uchybieniami	17
Liczba wydanych decyzji	4 (4 przez dział higieny pracy)
Liczba decyzji z uchybieniami	4
Liczba nakazów	5
Rodzaj nakazów	- Brak przekazanej informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu. - Brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (hałas) w środowisku pracy na

	stanowiskach: 3. Nie okazano do wglądu rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia. 4. Brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (hałas) w środowisku pracy na stanowiskach: 5. Brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (zapylenie) w środowisku pracy na stanowiskach
Liczba osób narażonych na promieniowanie jonizujące	20
Liczba osób narażonych na pył drewna twardego	20
Liczba osób narażonych na benzen	22
Liczba osób narażonych na azbest	0
Liczba osób narażonych na benzynę, olej napędowy (eurodiesel)	22 0
Liczba osób narażonych na tlenek etylenu	0
Liczba osób narażonych na WWA	0
Liczba osób narażonych na formaldehyd	71
Pył zawierający krystaliczną krzemionkę	42

W 2024 roku zaplanowano do kontroli 17 zakładów, skontrolowano wszystkie zaplanowane zakłady pracy z zakresu czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W 2024 roku sporządzono 17 protokołów z kontroli sanitarnych. Wydano 4 decyzje merytoryczne i 4 decyzje płatnicze.

W trakcie kontroli kompleksowych zakładów brano pod uwagę narażenie pracowników na czynniki rakotwórcze występujące w środowisku pracy. Od pracodawców wymagano badań środowiska pracy, imiennego wykazu osób narażonych na czynniki rakotwórcze i ich przeszkolenia w tym zakresie, wykazu stanowisk i procesów technologicznych, a także informacji o czynnikach rakotwórczych przesłanej do PWIS w Białymstoku.

W PSSE w Mońkach prowadzony jest rejestr zakładów, w których występują czynniki rakotwórcze lub mutagenne na terenie powiatu monieckiego.

3.6 UCZESTNICTWO W ROZPOWSZECHNIANIU INFORMACJI NT. BEZPIECZNYCH WARUNKÓW PRACY PROWADZONYCH PRZEZ KRAJOWY PUNKT CENTRALNY (CIOP-PIB) W RAMACH KAMPANII EUROPEJSKIEJ AGENCJI BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA W PRACY Z SIEDZIBĄ W BILBAO.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego w roku 2024 w zakładach zwracano uwagę na bezpieczne i higieniczne warunki pracy. Podnoszono wiedzę i świadomość pracodawców w w/w aspekcie poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych. Przeprowadzono rozmowy z pracodawcami nt. bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Mówiono także o powstawaniu chorób zawodowych wśród pracowników, możliwości występowania zagrożeń i wypadków przy pracy.

W zakładach stosujących substancje i preparaty chemiczne przeprowadzono rozmowy z pracownikami narażonymi na chemikalia. W trakcie kontroli informowano pracowników o konieczności bezpiecznej pracy z

czynnikami chemicznymi, o najczęstszych przypadkach niewłaściwego używania chemikaliów, a także konieczności zapoznania się z kartami charakterystyki, gdzie znajdują się wszelkie informacje ryzyka i bezpieczeństwa.

Comiesięcznie, w ramach współpracy z pracownikiem Promocji Zdrowia w Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Mońkach, podawano informacje dotyczące zakazu palenia tytoniu w zakładach pracy.

3.7 NADZÓR NAD OBIEKTAMI PRODUKCJI I KONFEKCJONOWANIA, SPRZEDAŻY PRODUKTÓW KOSMETYCZNYCH

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach nie ma pod nadzorem zakładów produkujących i konfekcjonujących produkty kosmetyczne. W 2024 roku w ewidencji PSSE w Mońkach było 10 sklepów przemysłowych prowadzących sprzedaż produktów kosmetycznych.

Przeprowadzono 3 kontrole w zakresie oceny wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych na terenie powiatu monieckiego. Pobrano 3 próbki produktu kosmetycznego - próbki nie były kwestionowane.

3.8 NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI

W roku 2024 w powiecie monieckim przeprowadzono 1 kontrolę w ramach bieżącego nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej substancji psychotropowych, środków odurzających, nowych substancji psychoaktywnych oraz produktów na bazie konopi zawierających w swoim składzie substancji THC-P (tetrahydrokannabiforol) lub HHC-P (heksahydrokannabiforol). Podczas kontroli stwierdzono, że podmiot skontrolowany nie wytwarza i nie wprowadza do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ww. substancji.

W trakcie kontroli stwierdzono sprzedaż oleju konopnego zimno tłoczonego oraz produktu kosmetycznego zawierającego w składzie olej konopny. Podmiot prowadzi również sprzedaż internetową na allegro. W dniu kontroli nie stwierdzono na stronie allegro użytkownika wprowadzania do substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach nie prowadził postępowania administracyjnego dotyczącego wprowadzania do obrotu nowych środków psychoaktywnych.

W 2024 roku nie przekazywano informacji o przypadkach zatruc środków zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W ramach działań profilaktycznych pracownicy PSSE w Mońkach prowadzili również kampanie informacyjne w Social Mediach – Facebook, X, Gov. Prowadzono rozmowy o uzależnieniach z młodzieżą, rozdawano ulotki. Podczas festynów organizowane były stoiska edukacyjno – informacyjne.

4 CHOROBY ZAWODOWE

Tabela nr 12. Dane dotyczące postępowań ws. chorób zawodowych w 2024 r.

Liczba prowadzonych postępowań	4
Liczba zgłoszonych podejrzeń	3

Liczba decyzji pozytywnych	1
Liczba decyzji negatywnych	0
Liczba postanowień	-
Liczba wydanych kart stwierdzeń	1

W 2024 roku prowadzono 4 postępowania w sprawie chorób zawodowych.

W 2024 roku zgłoszono 3 podejrzenia choroby zawodowej tj:

- „Asthma oskrzelowa” poz. 6 (1 postępowanie)
- „Borelioza ” poz. 26 (2 postępowania).

W 2024 roku zakończono decyzją umarzającą 1 postępowanie dotyczące chorób zawodowych zgłoszone w 2023 roku tj.:

- „Obustronny zespół cieśni nadgarstka” poz. 20 pkt 1 (1 postępowanie)

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach wydał **1 kartę stwierdzenia choroby zawodowej**.

5 OCENA WARUNKÓW SANITARNYCH W PLACÓWKACH OŚWIATOWO- WYCHOWAWCZYCH

Na koniec 2024 r. w ewidencji widniało 30 placówek tj:

- 2 żłobki funkcjonujące samodzielnie (w tym 1 publiczny),
- 2 przedszkola (w tym 1 niepubliczne),
- 3 inne formy wychowania przedszkolnego (publiczne),
- 6 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie (w tym 5 publicznych),
- 1 liceum ogólnokształcące (niepubliczne),
- 7 zespołów szkół (publicznych),
- 1 młodzieżowy ośrodek wychowawczy (publiczny),
- 1 młodzieżowy ośrodek socjoterapii (publiczny),
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego (w tym 1 publiczna),
- 3 ogniska pracy pozaszkolnej (2 niepubliczne, 1 publiczne),
- 1 szkolne schronisko (publiczne),
- 1 pozaszkolna placówka specjalistyczna (niepubliczna).

Stan sanitarno-higieniczny w skontrolowanych placówkach nie uległ zmianie.

W roku 2024 w ramach nadzoru ogółem skontrolowano **39 placówek**, w tym: **30** stałych placówek oświatowo-wychowawczych oraz **4** placówki zimowego i **5** letniego wypoczynku. Oceniano ich stan sanitarny pod względem posiadanej infrastruktury, bieżącej czystości i porządku, warunków do utrzymania higieny

osobistej uczniów, dostępności do profilaktycznej opieki medycznej, przechowywania substancji chemicznych i ich mieszanin, organizacji dożywiania.

Wykonano 19 kontroli kompleksowych wynikających z harmonogramu kontroli, ponadto wykonano 1 kontrolę na wniosek strony w celu wydania decyzji o spełnieniu wymagań sanitarnych i lokalowych lokalu przeznaczonego na żłobek, 4 kontrole z przygotowania szkół do nowego roku szkolnego, 4 kontrole kompleksowe wypoczynku zimowego, 5 kontroli kompleksowych wypoczynku letniego, 1 kontrolę sprawdzającą, 1 kontrolę tematyczną w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania dotyczące piaskownic, 1 kontrolę interwencyjną.

Zgłoszona interwencja dotyczyła stanu zdrowia dziecka po turniejach w sali gimnastycznej należącej do jednej ze szkół. Przeprowadzono kontrolę interwencyjną, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie potwierdzono zasadności interwencji.

Tabela nr 13. Porównawcze zestawienie wybranych najważniejszych treści z druku Mz-53 z rokiem 2023

LICZBA PLACÓWEK, W KTÓRYCH STWIERDZONO											
Rok	W ewidencji	Skontrolowane	Podłączenie do wodociągu miejskiego/wiejskiego	Własne ujęcie wody	Podłączenie do sieci kanalizacyjnej centralnej (miejskiej/wiejskiej)	Brak podłączenia do sieci kanalizacyjnej w tym posiadanie		Korzystanie z ustępów zewnętrznych	Niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych	Niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej w tym	
						zbiornika bezodpływowego (szambo)	własnej oczyszczalni ścieków			zaniebania czystości i porządku	Niewłaściwy stan techniczny
2023	32	22	22 100%	0	16 73%	3 13.5%	3 13,5%	0	0	0	0
2024	30	19	19 100%	0	17 89%	2 11%	0	0	0	0	0

W ramach ponadplanowych prac w 2024 r. pracownik stanowiska Higieny Dzieci i Młodzieży mając na względzie dobrostan higieniczny dzieci i młodzieży, wystosował do organów prowadzących szkoły dwukrotnie pismo przypominające o problemie wszawicy w placówkach, jednocześnie zachęcano do przeprowadzenia akcji informacyjno-edukacyjnej dla przedszkolaków, uczniów i rodziców z zaangażowaniem personelu medycznego. Pismo zostało wystosowane do 22 placówek w marcu i czerwcu 2024 roku.

W kwietniu 2024 roku w związku ze zbliżającym się okresem intensywnego użytkowania placów zabaw w placówkach przedszkolnych i szkolnych z oddziałami przedszkolnymi wystosowano również pisma do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przypominające o obowiązkach ciążyących na administratorach placów zabaw oraz przypominające o konieczności wymiany piasku w piaskownicach i w innych miejscach w których przebywają dzieci. Jednocześnie zachęcano do przeprowadzenia akcji informacyjno-edukacyjnej dla przedszkolaków, uczniów i rodziców z zaangażowaniem personelu medycznego. Pismo zostało wystosowane do 22 placówek.

W nawiązaniu do Zaleceń Ministra Zdrowia dotyczących możliwości organizacji szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) wystosowano pisma do szkół przypominające, o możliwości organizacji szczepień w placówkach oświatowych a także o wyznaczenie koordynatorów szkolnych odpowiedzialnego za bezpośredni kontakt między szkołą a POZ oraz PSSE. Pismo zostało wystosowane do 12 placówek. Umieszczono informacje na stronie internetowej PSSE w Mońkach GOV i portalach społecznościowych. W siedzibie PSSE Mońki umieszczono plakaty oraz zorganizowano punkty informacyjno-edukacyjne, organizowano punkty informacyjno-edukacyjne w placówkach oświatowych, wystosowano pisma do wszystkich placówek POZ oraz dyrektorów szkół informujące o programie, zorganizowano konkurs na plakat dla uczniów szkół ponadpodstawowych w powiecie monieckim.

Pracownik stanowiska Higieny Dzieci i Młodzieży wystosował do organów prowadzących szkoły oraz dyrektorów podległych placówek wystąpienie o obowiązku zapewnienia uczniom profilaktycznej opieki zdrowotnej. Jednocześnie przypominano organom prowadzącym szkoły, aby właściwie nadzorowały realizację obowiązków wynikających z ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U. 2019 r. poz.1078). Pismo zostało wystosowane do 3 placówek.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach wydał ogółem: **2** decyzje administracyjne, w tym: **2** merytoryczne.

- Nie wydawano decyzji płatniczych,
- Nie wydawano postanowień.
- Nie nakładano mandatów karnych.

W 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach nie wydawał decyzji nakazujących zamknięcie, unieruchomienie lub wyłączenie z użytku obiektów lub ich części.

W roku sprawozdawczym wykonano **508 oznaczeń fizycznych**, w tym:

- 126 oznaczeń wagi tornistrów u dzieci,
- 325 oznaczeń dostosowania mebli do warunków antropometrycznych dzieci,
- 57 ocen rozkładów zajęć szkolnych.

Tabela nr 14. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

Rok	Umeblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół

2023	172	10	0	0	29	10	0	0
2024	213	8	0	0	57	8	0	0

6 NADZÓR W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ

Pod nadzorem higieny komunalnej PSSE w Mońkach w 2024 roku było **168 obiektów**.

Działalność administracyjno – egzekucyjna:

- przeprowadzone kontrole ogółem - 120,
- wystawione decyzje ogółem - 47,
- opinie i postanowienia sanitarne - 41,
- tytuły wykonawcze - 0,
- mandaty - 0,
- wystąpienia -1,
- komunikaty- 20.

6.1 NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

W 2024 roku badania jakości wody wykonywane były przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach z częstotliwością ustaloną w oparciu o wytyczne do planu pracy Głównego Inspektora Sanitarnego. Ponadto, w ramach prowadzonego nadzoru analizowano, weryfikowano oraz gromadzono wyniki kontroli wewnętrznych prowadzonych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty zarządzające indywidualnymi urządzeniami zaopatrzenia w wodę, a pozyskane dane przekazywano do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w systemie WODA Excel.

Monitoring i nadzór Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz nadzór wewnętrzny dostawców wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oparty był o sieć stałych punktów poboru wody i harmonogramy badań, w tym plany poboru próbek wody przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych i innych podmiotów, które zostały uzgodnione przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

Badania wody dla potrzeb inspekcji sanitarnej wykonywał w 2024 r. Oddział Laboratoryjny Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Białymstoku, a przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach dokonywali poboru próbek wody do badań.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach sporządza na bieżąco oceny jakości wody oraz komunikaty, które są przekazywane do zarządców wodociągów oraz producentów wody w celu poinformowania konsumentów. Konsumenty uzyskują wiedzę nt. jakości wody z tablic informacyjnych lub ze stron BIP poszczególnych Urzędów, a także ze strony Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Mońkach w domenie gov.pl.

Na terenie powiatu monieckiego w 2024 roku czynnych było **18 wodociągów publicznych** - 3 w miastach i 15 w miejscowościach wiejskich oraz **2 ujęcia indywidualne** (przy Zakładzie Produkcji Spożywczej BETEX w Knyszynie i Monieckiej Spółdzielni Mleczarskiej w Mońkach).

W 2024 roku nie podłączano nowych wodociągów, nie likwidowano istniejących.

W 2024 r. rozpoczęto modernizację Stacji Uzdatniania Wody w Mikicinie, gm. Jaświły. Inwestycja polegała na rozbudowie budynku stacji uzdatniania wody, budowie dwóch zbiorników wyrównawczych, budowie zbiornika szczelnego na ścieki technologiczne z chlorowni, budowie zbiornika szczelnego na ścieki socjalno-bytowe, budowie osadnika popłuczyn, a także budowie i przebudowa instalacji wodociągowych, sanitarnych i elektrycznych wraz z zagospodarowaniem terenu.

Podczas kontroli w stacjach uzdatniania wody nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2024 roku w 11 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę jakość wody w ciągu roku, w różnych okresach, w zakresie różnych parametrów była kwestionowana, a więc nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Przekroczenia parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia w zakresie parametrów fizykochemicznych wystąpiły w wodociągach: w Mońkach, Kuleszach, Osowcu, Dolistowie, Wroceniu, Downarach, Laskowcu, Zofiówce, Knyszynie i Rudzie. Kwestionowane parametry to: mętność, barwa, zapach, żelazo, jon amonu i mangan.

Przekroczenie parametru mikrobiologicznego wystąpiło w wodociągu w Osowcu, Długołęce i Rudzie z uwagi na ponadnormatywną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów w wodzie przeznaczonej do spożycia dla ludzi.

W 2024 r. stwierdzono brak przydatności wody do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego w Rudzie, gmina Krypno Kościelne w związku z przekroczeniem parametru bakterii grupy coli. W dniu 16 września 2024 r. Stacja Uzdatniania Wody w Rudzie została zamknięta. Mieszkańcy wsi Ruda, którzy do tej pory pobierali wodę ze Stacji Uzdatniania Wody w Rudzie od dnia 16 września 2024 r. zasilani byli wodą ze Stacji Uzdatniania Wody w Długołęce. Mieszkańców Gminy Krypno zostali poinformowani o pogorszeniu jakości wody poprzez komunikat na stronie internetowej urzędu, komunikat na Facebooku „Gmina Krypno” oraz poprzez wywieszanie komunikatu na tablicach informacji publicznej zlokalizowanych na terenie gminy Krypno. Przekroczenie trwało 15 dni.

W celu zapewnienia należytej jakości wody przeznaczonej do spożycia, administratorzy wodociągów lub jednostki odpowiedzialne za jej jakość przeprowadzali m.in. płukanie sieci wodociągowej, płukanie urządzeń, zwiększenie dawki środków uzdatniających wodę, okresową dezynfekcję wody (po wskazaniach), przegląd armatury, zwiększenie napowietrzenia, wydłużenie czasu płukania odżelaziaczy, czy też wymianę złożeń filtracyjnych w odżelaziaczach. W związku z przekroczeniem parametru bakterii grupy coli, woda przeznaczona do spożycia była dezynfekowana dichloroizocyjanuranem sodu.

Działania naprawcze były realizowane na koszt przedsiębiorstw wodociągowych. W większości przypadków przekroczenia parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia były krótkotrwałe.

Po zakończeniu działań naprawczych zarówno administratorzy wodociągów w ramach kontroli wewnętrznej jak i organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach kontroli urzędowej dokonywali badań laboratoryjnych wody w celu potwierdzenia ich skuteczności oraz dokonania oceny wody pod kątem przydatności do spożycia przez ludzi.

6.2 NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY W BASENACH KĄPIELOWYCH

Kontrola jakości wody basenowej jest szczególnie ważnym elementem nadzoru sanitarnego na pływalniach. Ocena jakości wody na pływalni dokonywana jest przez zarządzającego pływalnią i obejmuje wykonywanie badań jakości wody zgodnie z harmonogramem ustalonym z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym, prowadzenie bieżącej obserwacji wody, odnotowywaniu i informowaniu właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o przypadku stwierdzenia

wystąpienia incydentów kałowych i/lub incydentów wymiotnych w wodzie na pływalni oraz na stałym nadzorze pracy urzędów wraz z rejestrowaniem wyników pomiaru.

W ewidencji PSSE w Mońkach znajduje się **1 basen kryty**. W 2024 r. przeprowadzono w nim 2 kontrole. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Jakość wody odpowiadała wymaganiom.

6.3 STAN SANITARNY MIEJSC OKAZJONALNIE WYKORZYSTYWANYCH DO KĄPIELI

W 2024 roku na terenie powiatu monieckiego funkcjonowało **1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpiel** „Nad Biebrzą” przy ul. Demokratycznej w Goniądzu.

Przeprowadzona w 2024 roku kontrola nie wykazała uchybień sanitarno-higienicznych. Jakość wody odpowiadała wymaganiom.

6.4 NADZÓR NAD CIEPLĄ WODĄ UŻYTKOWĄ W ZAKRESIE BAKTERII LEGIONELLA

Biorąc pod uwagę powszechne zasiedlanie instalacji wody ciepłej pałeczkami Legionella Sp., realne zagrożenie zakażenia ludzi oraz inhalacyjny charakter zakażeń tymi bakteriami, bardzo istotne jest podejmowanie działań w celu ograniczenia ich występowania i namnażania. Działania te obejmują zarówno rozwiązania techniczne, kontrolę czynników sprzyjających rozwojowi bakterii jak i zwalczanie skażenia poprzez prowadzenie procesów dezynfekcji i czyszczenia.

W 2024 roku w ramach kontroli wewnętrznej, jakość wody ciepłej zbadano w **15 obiektach**, w tym w podmiotach wykonujących działalność leczniczą (w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne), budynkach zamieszkania zbiorowego oraz budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W **5 obiektach** stwierdzono ponadnormatywną wartość bakterii Legionella Sp., w związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach prowadził postępowania administracyjne i wydał decyzje nakazujące doprowadzenie parametru wody ciepłej w instalacji wewnętrznej do wymagań określonych w pkt 1 części A załącznika nr 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294). Administratorzy obiektów przeprowadzili działania naprawcze polegające m.in. na dezynfekcji termicznej instalacji oraz przedstawiali PPIS w Mońkach wyniki badań wody ciepłej pobranej po tych działaniach.

6.5 OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW KOMUNALNYCH

We wszystkich skontrolowanych obiektach użyteczności publicznej pracownicy prowadzili nadzór nad przestrzeganiem przepisów wynikających z ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości. Kontrolowane obiekty umieszczały w widocznych miejscach oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia (w tym również wyrobów elektronicznych), powyższy zakaz był przestrzegany.

Ustępy publiczne

W 2024 r. skontrolowano **3 ustępy publiczne**. Ich stan higieniczno-sanitarny i techniczny był właściwy. Podczas prowadzonych kontroli w pomieszczeniach zachowany był porządek, nie stwierdzono braków środków czystościowych i higienicznych.

Baza noclegowa

Bazę noclegową w powiecie monieckim stanowią: pensjonat, inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie oraz pola biwakowe. Systematycznie podnoszony jest ich standard. Wszystkie obiekty korzystają z wody pitnej właściwej jakości. Obiekty położone w miejscowościach wiejskich, w których są świadczone usługi hotelarskie, działają głównie na zasadzie agroturystyki. Na terenie powiatu monieckiego nie ma kempingów.

W 2024 r. skontrolowano **21 obiektów całorocznej bazy noclegowej**. Ich stan sanitarny oceniono jako dobry. W większości są to obiekty reprezentujące wysoki standard świadczonych usług, czystość utrzymywana jest na bieżąco, tereny wokół uporządkowane.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne oraz inne zakłady, w których są świadczone więcej niż jedna z usług (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu)

W 2024 roku skontrolowano **14 zakładów fryzjerskich i 3 kosmetyczne**. Skontrolowano również **3 inne zakłady**, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu. Podczas kontroli nie stwierdzono uchybień.

Stan sanitarno-techniczny w/w obiektów jest dobry. W większości są to obiekty nowe, funkcjonujące od kilku lat, podnoszące standard świadczonych usług.

Odpady niebezpieczne, powstające w gabinetach kosmetycznych, są gromadzone w przeznaczonych do tego celu pojemnikach, odpowiednio oznakowanych i zaopatrzonych w worki foliowe. Odpady te odbierane są przez specjalistyczne firmy.

W zakresie dezynfekcji przyborów i narzędzi używanych podczas wykonywania usług nieprawidłowości nie stwierdzono.

Obiekty Pomocy Społecznej

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach znajdują się **3 obiekty pomocy społecznej**, z czego 2 to Domy Pomocy Społecznej, 1- Placówka zapewniająca całodobową opiekę. We wszystkich ww. obiektach przeprowadzono kontrole. Nie stwierdzono uchybień.

6.6 POSTĘPOWANIE ZE ZWŁOKAMI I SZCZĄTKAMI LUDZKIMI

W roku 2024 skontrolowano **3 zakłady świadczące usługi pogrzebowe** na terenie powiatu monieckiego. W trakcie czynności kontrolnych w zakładach pogrzebowych oceniano m.in. stan sanitarno-higieniczny oraz porządkowy obiektów, sposób postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, sposób postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi, z odzieżą ochronną, rodzajem stosowanych środków dezynfekcyjnych. Stan sanitarno-higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

Prowadzono nadzór nad postępowaniem ze szczątkami i zwłokami ludzkimi m.in. w zakresie ekshumacji oraz transportu zwłok i szczątków ludzkich. Wydano **5 decyzji** zezwalających na ekshumację zwłok lub szczątków ludzkich oraz **16 postanowień** wyrażających zgodę na sprowadzenie zwłok lub szczątków ludzkich z zagranicy.

6.7 ROZPATRYWANIE INTERWENCJI

W 2024 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej wpłynęły **2 sygnały** dotyczące:

- niewłaściwej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dostarczanej przez wodociąg zbiorowego zaopatrzenia,
- niewłaściwego stanu sanitarno- higienicznego lokalu mieszkalnego.

Przeprowadzono kontrole interwencyjne i oględziny w celu potwierdzenia zasadności wniesionych sygnałów. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

7 ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wykonywane są zadania z zakresu zdrowia publicznego na etapie planowania i realizacji przedsięwzięć, wpisując się w ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego są szczególnie ważne ze względu na fakt, iż dotyczą zamierzeń wywołujących długofalowe skutki, często o dużym zasięgu terytorialnym oraz szerokim spektrum oddziaływania na środowisko i warunki życia człowieka, przez co mają istotny wpływ nie tylko na obecny, ale również na przyszły stan sanitarny powiatu.

Działania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne.

Pracownik Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w Mońkach w 2024 r. wydał:

- 3 uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 4 opinie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- 29 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby- co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 6 opinii (w tym 2 negatywne) w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
- 2 uzgodnienia dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych
- 19 stanowisk dotyczących innych spraw, w tym: 5 postanowień dot. zaopiniowania decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz warunków zabudowy i zagospodarowania terenu
- 11 stanowisk w formie milczącej zgody dot. uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów na podstawie art. 56 Prawa budowlanego,
- 2 stanowiska w formie milczącej zgody dot. uzgodnienia projektu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Pracownik Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w Mońkach uczestniczył 8 razy w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych. W 2024 r. wykonano 9 kontroli w terenie, wydano 13 decyzji płatniczych.

8 PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Działania podejmowane przez Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach dotyczą organizacji, koordynacji działalności oświatowo-zdrowotnej w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych w społeczeństwie.

Korzystamy z różnych form komunikacji z mieszkańcami powiatu- m.in. podczas imprez lokalnych, na spotkaniach z rodzicami i dziećmi w szkołach, a także poprzez stronę internetową w serwisie GOV czy media społecznościowe- Facebook, X.

W 2024 r. przeprowadzano szereg wizytacji, akcji edukacyjnych, dystrybuowano ulotki, publikowano informacje na portalach społecznościowych:

- Przeprowadzono **29 wizytacji** w placówkach oświatowych w celu oceny realizacji programów edukacyjnych.
- W ramach działań z zakresu **profilaktyki grypy** przeprowadzono 1 spotkanie ze społecznością miejską oraz zorganizowano 2 stoiska informacyjno-edukacyjne. Omawiano zasady bezpieczeństwa i higieny, w szczególności prawidłową higienę rąk, sposoby zapobiegania infekcjom, różnice między chorobami.
- W trakcie całego roku pracownicy stanowisk Promocji Zdrowia i komunikacji Społecznej oraz Higieny Dzieci i Młodzieży prowadzili **akcje dot. wszawicy oraz owsicy** wśród dzieci szkolnych
- W ramach „**Zimowej Szkoły Bezpieczeństwa**” odbyło się 10 spotkań z dziećmi i młodzieżą przebywającymi na wypoczynkach zimowych. Omawiano zagadnienia związane z bezpieczeństwem podczas zimowego wypoczynku, profilaktyką chorób zakaźnych, prawidłowym myciem rąk, wpływem spożywania energetyków na zdrowie, profilaktyką uzależnień m.in. od dopalaczy i papierosów.
- W ramach wypoczynku letniego - „**Letniej Szkoły Bezpieczeństwa**” prowadzono działania profilaktyczne, tj. 5 pogadanek w zorganizowanych formach wypoczynku dzieci i młodzieży, stoiska informacyjno-edukacyjne podczas 6 festynów w powiecie monieckim. Najmłodsze dzieci malowały, rozwiązywały wykreślanki, krzyżówki oraz rebusy poruszano tematy bezpieczeństwa podczas letniego wypoczynku - nad wodą, w lesie, w górach, na wsi, na spacerze; omawiano temat higieny nie tylko rąk a także higieny osobistej, promocji szczepień, zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze. Z rodzicami zaś rozmawialiśmy na temat profilaktyki chorób nowotworowych; profilaktyki uzależnień; zdrowego stylu życia; profilaktyki zakażeń przenoszonych drogą płciową, suplementów diety, bezpieczeństwa żywności, EFSA, PlantHealth4Life, profilaktyki zatruć pokarmowych w tym zatruć grzybami.
- W ramach **promocji szczepień ochronnych** w tym Europejskiego Tygodnia Szczepień, akcji #SzczepimySię, COVID-19 - prowadzone były spotkania z młodzieżą, dziećmi oraz z osobami dorosłymi ze społeczności powiatu monieckiego, tj.: 1 pogadanka z dziećmi, 1 stoisko informacyjno-edukacyjne w przychodni oraz 1 stoisko informacyjno- edukacyjne w siedzibie PSSE w Mońkach.
- W ramach **promocji szczepień przeciw HPV** przeprowadzono 7 spotkań edukacyjnych z młodzieżą oraz rodzicami. Zorganizowano 7 stoisk informacyjno – edukacyjnych w placówkach oświatowych, podmiotach medycznych, oraz siedzibie PSSE w Mońkach. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach zorganizował również konkurs dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych z powiatu monieckiego pt. „Szczepienia - szansą na zdrowie”. Celem konkursu było wykonanie plakatu w dowolnej technice promującego szczepienia ochronne w tym szczepienia przeciw HPV.
- W marcu pracownicy Promocji Zdrowia, Higieny Dzieci i Młodzieży oraz Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia uczestniczyli w imprezie prozdrowotnej „**Wiosenny Challenge**” na sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 2 w Mońkach. Młodzież wspólnie z kadrą uczestniczyła w konkursach zorganizowanych przez różne instytucje z powiatu monieckiego. Pracownicy PSSE w Mońkach przygotowali zadania z zakresu profilaktyki zdrowotnej, m.in. dzieci musiały za pomocą dotyku zgadywać jakie owoce lub warzywa znajdują się w pudełku, czy dopasować grupy produktów żywnościowych do piramidy zdrowego żywienia i stylu życia dzieci i młodzieży.

- Prowadzono spotkania ze społecznością naszego powiatu przy **punktach informacyjno- edukacyjnych podczas festynów**, m.in.: Dni Moniek, Dnia Dziecka, mini festynów osiedlowych zorganizowanych przez Moniecki Ośrodek Kultury, „**Niebieskim Pikniku**” zorganizowanym przez Komendę Powiatową Policji w Mońkach, **II Forum Kół Gospodyń Wiejskich** zorganizowanym przez Starostwo Powiatowe w Mońkach.
- We wrześniu **przeprowadzono szkolenie** w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mońkach -Centrum Aktywizacji Zawodowej Powiatowego Urzędu Pracy - dla osób poszukujących pracy. Wygłoszono prelekcję na temat „W zdrowym ciele zdrowy duch”. Omawiano tematy dotyczące dbania o własne zdrowie, znaczenia aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania, różnic między suplementami a lekami. Przedstawiono również zagadnienia z kampanii EFSA#Safe2EatEU, #PlantHealth4Life, profilaktyki chorób nowotworowych.
- W listopadzie zorganizowano na etapie powiatowym Wojewódzką **Olimpiadę wiedzy o HIV/AIDS** skierowaną do młodzieży szkół ponadpodstawowych. Celem olimpiady jest poszerzenie wiedzy młodzieży na temat zapobiegania zakażeniom HIV, chorobom przenoszonym drogą płciową oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec ludzi żyjących z HIV i chorób na AIDS.

Tabela nr 15. Działania podjęte w ramach Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej w 2024 roku

Działanie: Profilaktyka i zwalczanie uzależnień				
Cel: Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień				
Lp.	Nazwa programu	Liczba odbiorców działań realizowanych przez placówki i PSSE	Liczba odbiorców działań medialnych podejmowanych przez PSSE (w tym internetowych)	Razem
1	Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	31	0	31
2	Program „Bieg po zdrowie”	423	0	423
3	Program „Czyste powietrze wokół nas”	541	0	541
4	„Podlaski program zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych”	803	2327	3130
	Razem:	1798	2327	4125
Lp.	Nazwa kampanii/akcji			
1	„Światowy Dzień bez Tytoniu”	4466	853	5319
2	„Światowy Dzień Rzucania Palenia”	1246	515	1761
3	Profilaktyka uzależnień - dopalacze	1078	2888	3966
	Razem:	6790	4256	11046
Oświata zdrowotna wykonywana przez Państwową Inspekcję				
Cel: Upowszechnianie wiedzy dotyczącej profilaktyki chorób i promocji zdrowego trybu życia				
Lp.	Nazwa programu			
1	Program „Trzymaj Formę!”	340	899	1239
2	„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”	1268	2510	3778
3	Program „Wybierz życie – Pierwszy Krok”	75	0	75
4	Znamie! Znam je?	464	0	464
5	Podstępne WZW	385	0	385

6	Skąd się biorą produkty ekologiczne	316	0	316
	Razem:	2848	3409	6257
Lp.	Nazwa kampanii/akcji			
1	Światowy Dzień Zdrowia	4231	1234	5465
2	Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach	30	542	572
3	Profilaktyka chorób zakaźnych	131	974	1105
4	Profilaktyka wszawicy	235	1275	1510
5	„Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa”	268	2558	2826
6	„Letnia Szkoła Bezpieczeństwa”	644	4671	5315
7	Profilaktyka grypy	143	1326	1469
8	Promocja szczepień ochronnych w tym Europejski Tydzień Szczepień, COVID-19, i inne	159	4019	4178
9	Promowanie zdrowego stylu życia i racjonalnego odżywiania	663	8256	8919
10	Profilaktyka zatruc pokarmowych w tym zatruc grzybami oraz promocja wiedzy na temat grzybów	413	1431	1844
11	Profilaktyka chorób nowotworowych	456	4411	4867
12	Promocja szczepień HPV	1307	6058	7365
13	Profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze	362	2284	2646
16	Kampania EFSA – „Jedz bezpiecznie”	902	2460	3362
17	Kampania EFSA – „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”	110	852	962
18	Promocja zdrowia poprzez strony internetowe i portale społecznościowe	0	23803	23803
	Razem:	10054	66154	76208

9 PODSUMOWANIE

Zadania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach w 2024 r. polegały na sprawowaniu nadzoru sanitarnego (bieżącego i zapobiegawczego) oraz prowadzeniu zapobiegawczej i przeciwepidemicznej działalności dotyczącej chorób zakaźnych i innych chorób, na które wpływ mają warunki środowiska. Ponadto prowadziliśmy wśród mieszkańców działania edukacyjne promujące zdrowy styl życia.

W 2024 r. pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach:

- wykonali **594** kontroli i wizytacji,
- przeprowadzili **1137** dochodzeń epidemiologicznych,
- pobrali **307** próbek do badań laboratoryjnych.

Wiele z naszych działań podejmowanych było w ramach współpracy z innymi instytucjami tj.: Starostwem Powiatowym w Mońkach, Urzędem Miejskim w Mońkach, Komendą Powiatową Policji w Mońkach, Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w Mońkach, Powiatową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Mońkach, kadrami pedagogicznymi placówek oświatowych, podmiotami leczniczymi, kołami Gospodyń Wiejskich, Monieckim Ośrodkiem Kultury, Knyszyńskim Ośrodkiem Kultury, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Urzędem Pracy w Mońkach, Komendą Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach, Nadleśnictwem Knyszyn, Biebrzańskim Parkiem Narodowym- za co składamy serdeczne podziękowania.